

Sex og samfunn

Seksuelt overførbare infeksjoner

HFU-dagene 2018

Medisinskfaglig ansvarlig lege, Marius Johansen

Sex og samfunn i tall (2017)

16 526

tok klamydiatest ved Sex og samfunn i 2017

1 723

testet positivt for klamydia ved Sex og samfunn i 2017

730

fikk satt inn spiral hos Sex og samfunn i 2017

8 260

kontaktet oss via vår chat i 2017

726

fikk satt inn p-stav hos Sex og samfunn i 2017

7 700

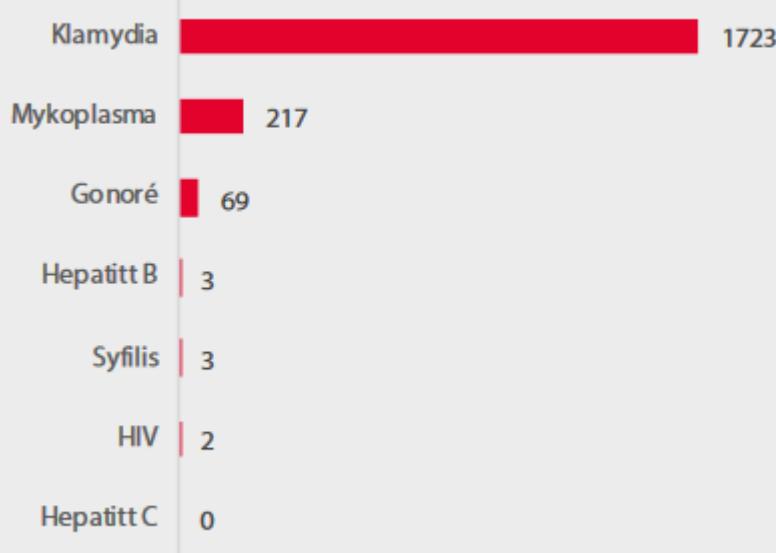
niendeklassinger fikk seksualitetsundervisning fra oss i 2017

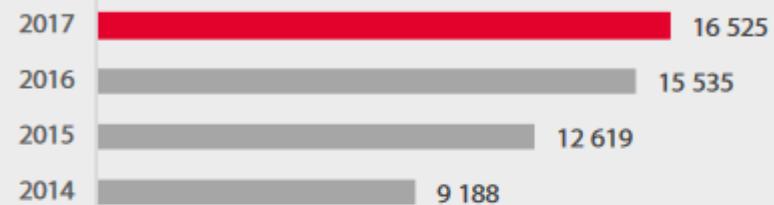
Sex og samfunn

SOI på Sex og samfunn i 2017

Mer enn 2000 positive prøver

Antall klamydiaprøver

Forekomst av klamydia (prevalens)

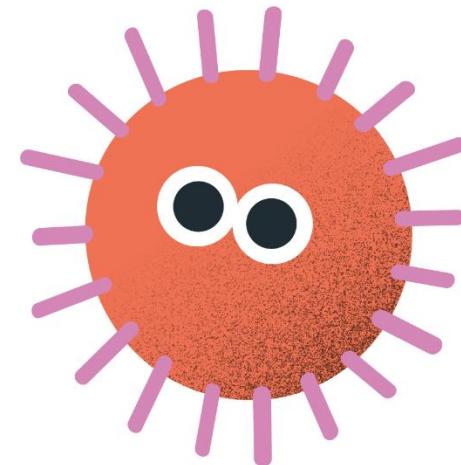
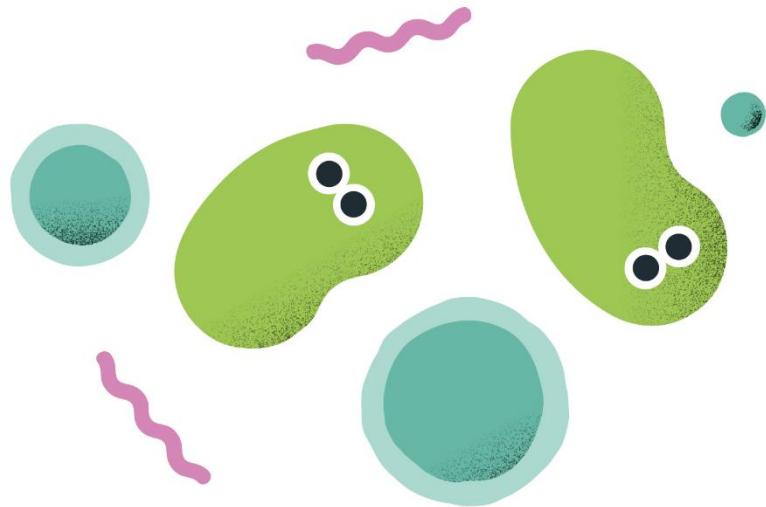
Frihet fra skam

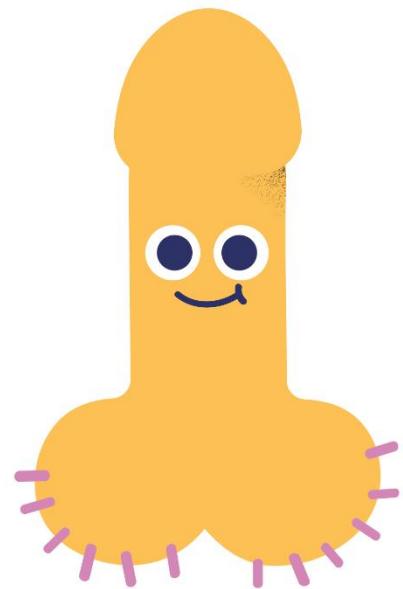
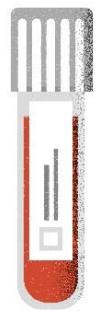

Frihet til å utøve

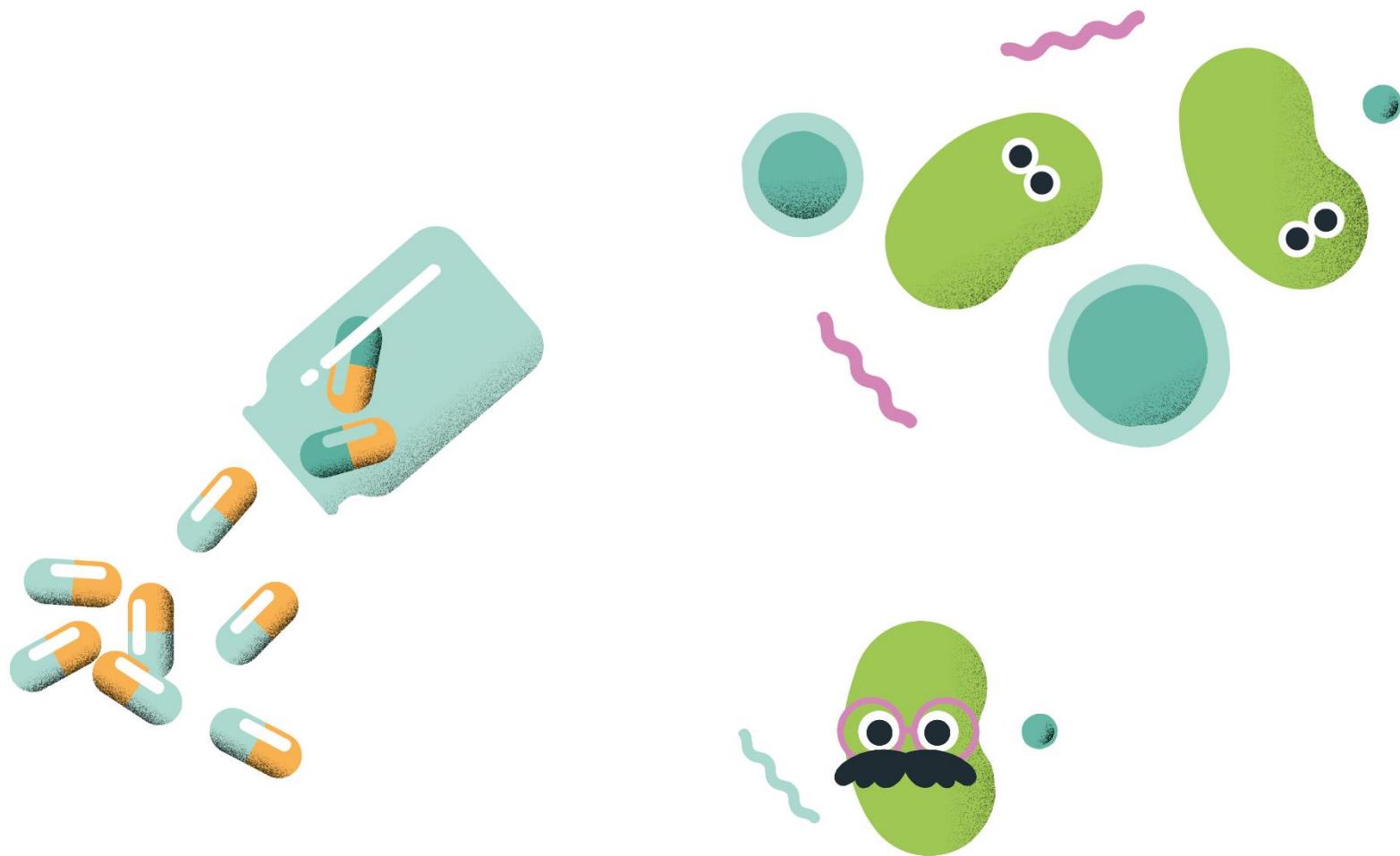

Sex og samfunn

Metodebok for seksuell helse

The screenshot shows the homepage of the eMetodebok website. At the top, there's a navigation bar with a red 'X' icon, a search bar containing 'eMetodebok - for seksuell helse', and a user icon. Below the bar, the URL 'emetodebok.no' is visible. On the left, there's a sidebar with a red heart icon and the text 'Sex og samfunn'. To the right, a red button contains the URL 'www.sexogsamfunn.no'. The main title 'eMetodebok for seksuell helse' is displayed in large white text on a teal background, with a 'beta' label next to it. To the right of the title are links for 'OM METODEBOKA' and 'SØK' with a magnifying glass icon. The central content area features a collage of various medical and sexual health-related illustrations, including a doctor, a condom, a microscope, and anatomical diagrams. A detailed text box about the history of the Metodebok is present, along with links to 'OM METODEBOKA' and 'BESTILL METODEBOKA'. Below this, another section titled 'Siste oppdateringer' provides information about the beta version and links to 'SISTE OPPDATERINGER'. The bottom of the page has a footer with numbered links: 1. Prevensjonsmidler, 2. Menstruasjon, svangerskap og svangerskapsavbrudd, 3. Infeksjoner, 4. Sexologi, 5. Kommunikasjon, 6. Prosedyrer, and Pasientinfo og vedlegg.

Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom

Helsestasjon for ungdom

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Nasjonal faglig retningslinje for det helsefremmende og forebyggende arbeidet i helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom

Testing og behandling for SOI: Helsestasjon for ungdom skal tilby testing og behandling for seksuelt overførbare infeksjoner (SOI)

Krav i lov eller forskrift

Helsedirektoratet

Sex og samfunn

Helsestasjon for ungdom skal være tilrettelagt for å:

- Teste for seksuelt overførbare infeksjoner (SOI)
- Behandle SOI
- Gjennomføre eller bidra til smitteoppsporing ved SOI

- Urinprøve
- Vaginalprøve
- Anusprøve
- Halsprøve
- Blodprøve

Seksualanamnese

Det er viktig å avklare seksuell aktivitet det siste halvåret.

- Hva slags seksuell praksis (vaginalt samleie, analt samleie, oralsex, oral-analsex)?
- Hvilket kjønn?
- Kjøp og salg/bytte av sex?
- Kondombruk?

Smitteanamnese

Dersom pasienten har hatt sex med en sannsynlig smittekilde må dette kartlegges.

- Når skjedde dette?
- Når var siste test for smitte og resultat av denne?

Behandling for SOI og smitteoppsporing

Helsestasjon for ungdom skal tilby behandling til ungdommer som får påvist seksuelt overførbare infeksjoner.

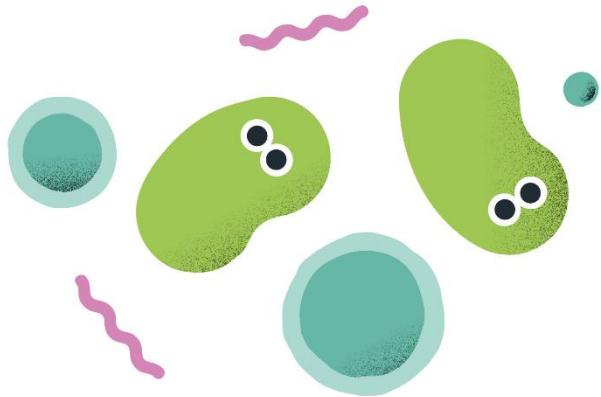
Vindusperiode

Klamydia	14 dager
Mykoplasma	14 dager
Gonoré	14 dager
Hiv	12 uker
Syfilis	13 uker
Hepatitt B	6 måneder
Hepatitt C	12 uker

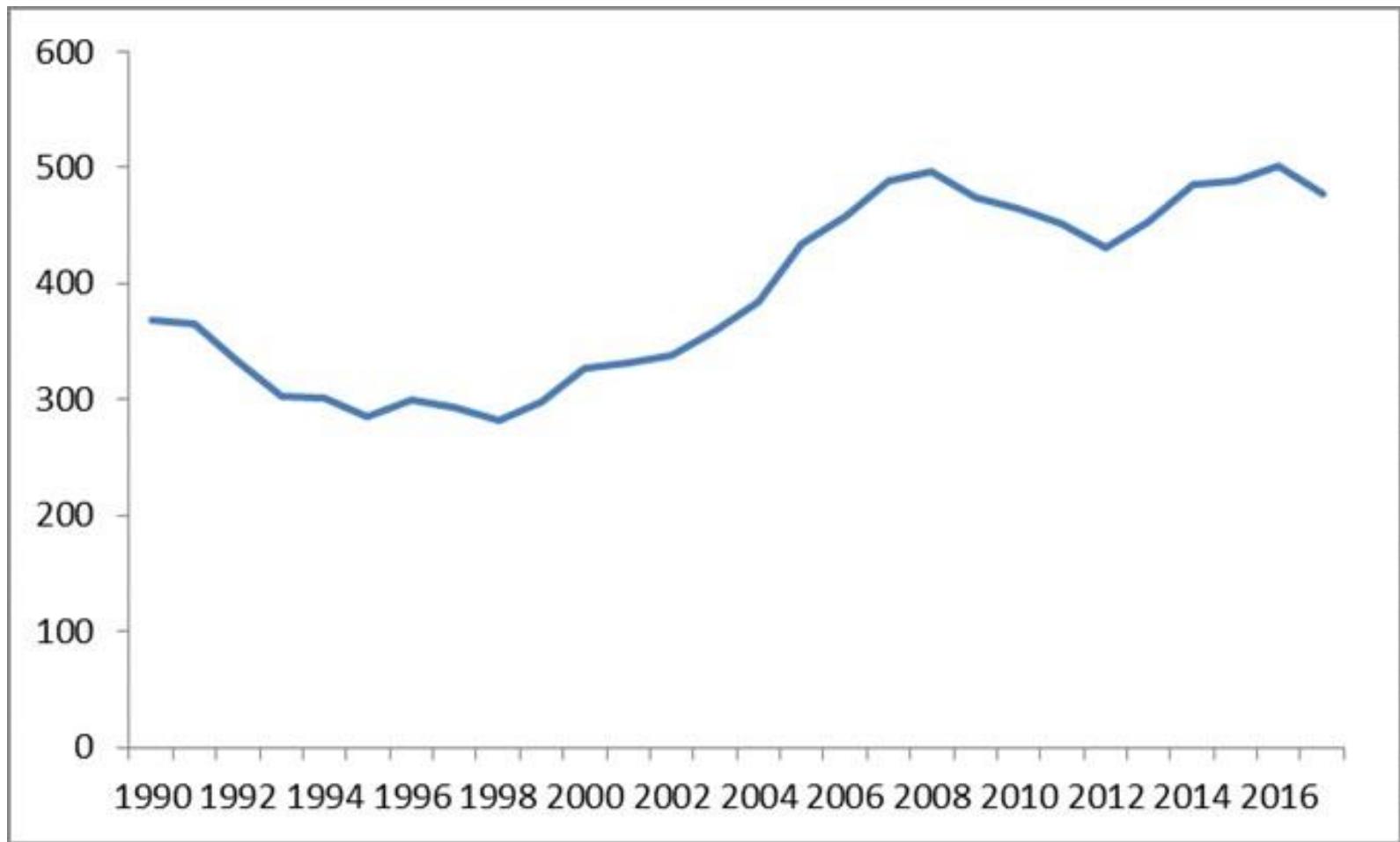
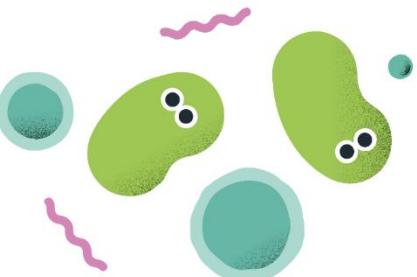

Klamydia

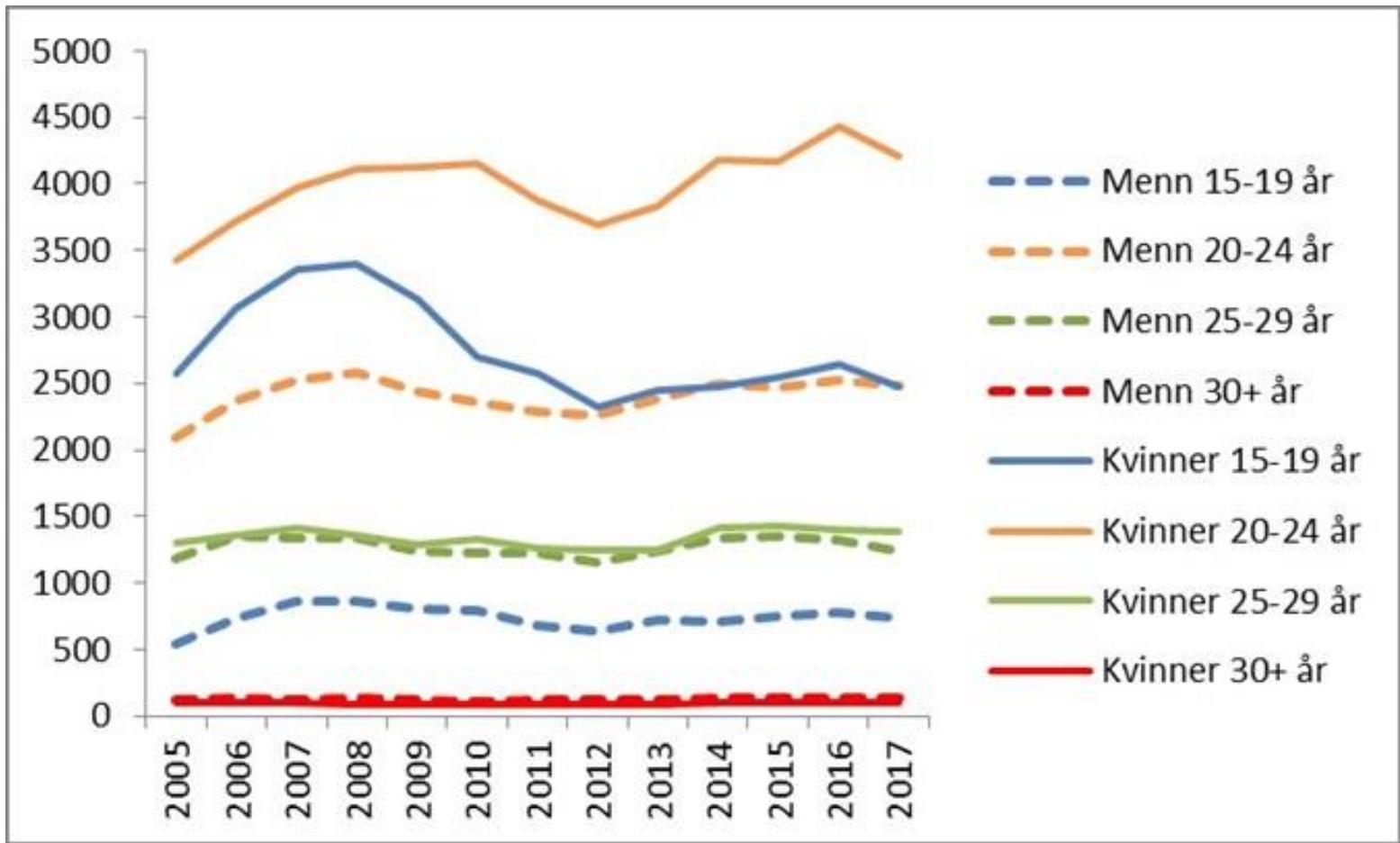
- *Chlamydia trachomatis*
- 25.000 smittes årlig

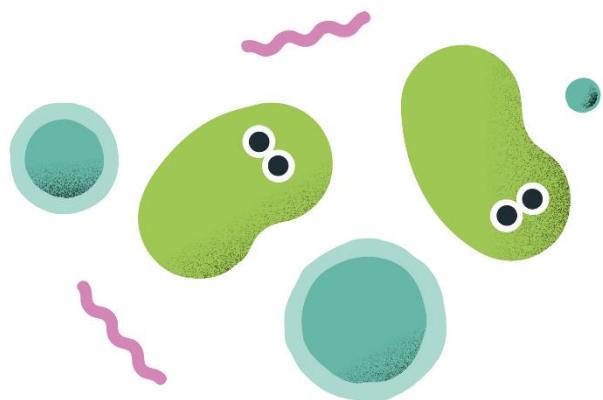
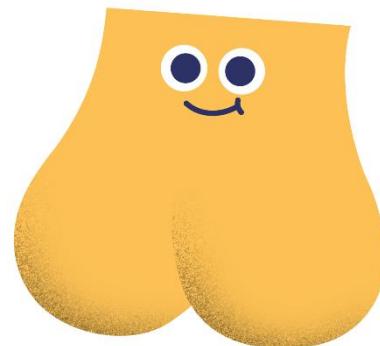
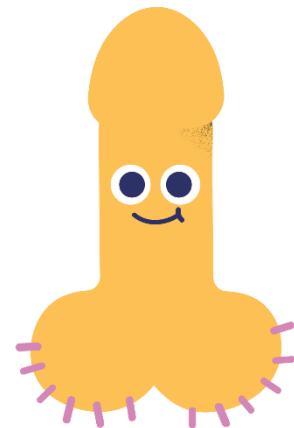
Klamydiatilfeller i Norge

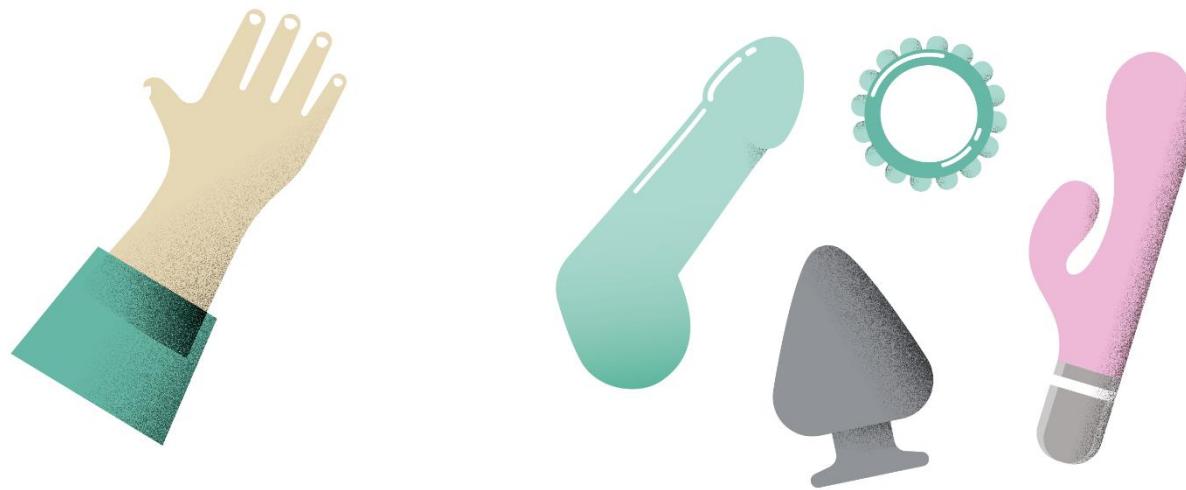
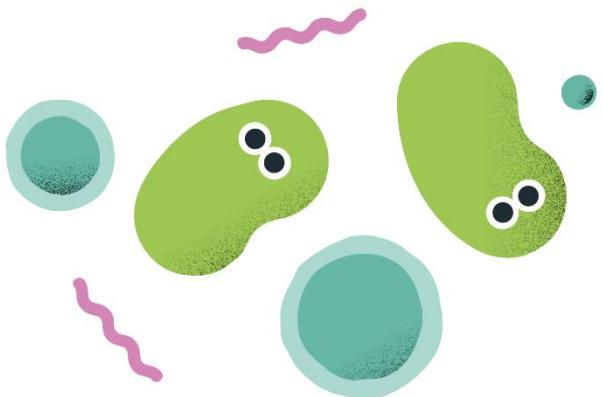
Klamydia fordelt på alder og kjønn

Klamydia - smittemåte

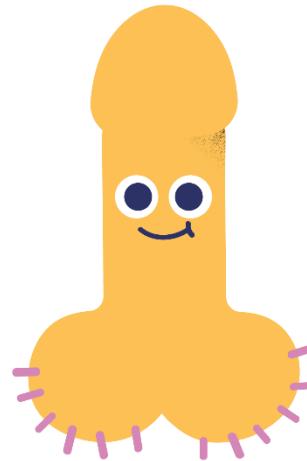

Klamydia - smittemåte

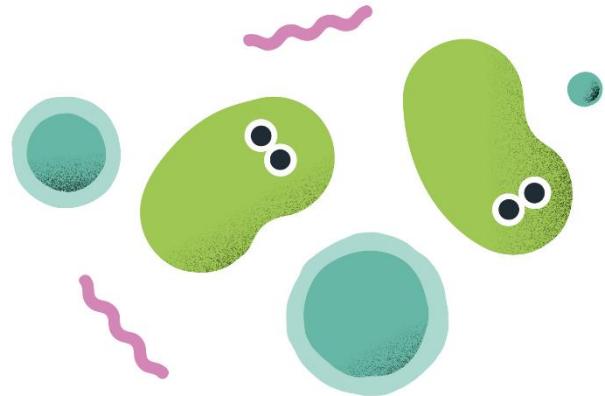
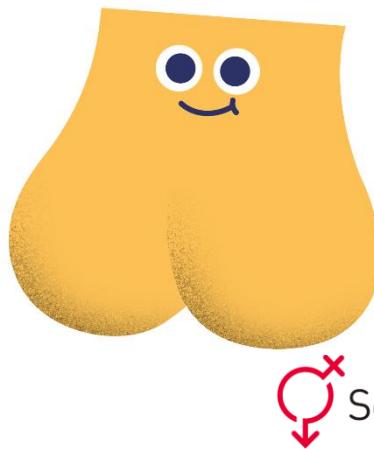

Klamydia - symptomer

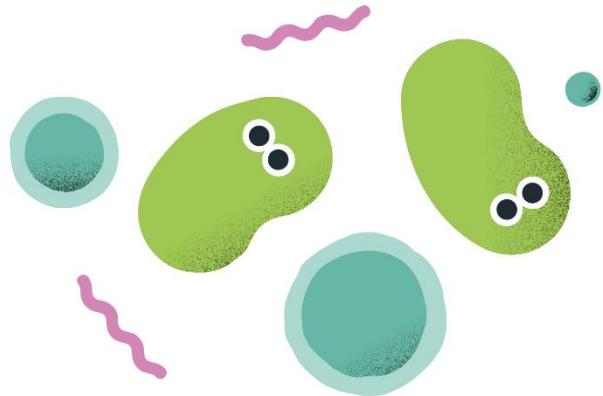
- dysuri
- endring i utflod
- blødninger
- kløe
- dyspareuni

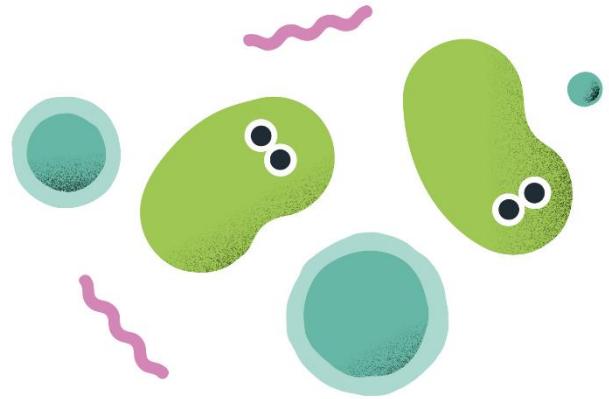
- dysuri
- utflod
- blødninger
- kløe
- smerte

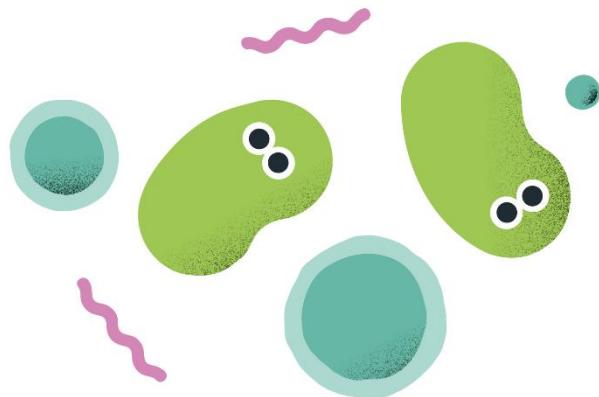
Klamydia - testing

Klamydia - testing

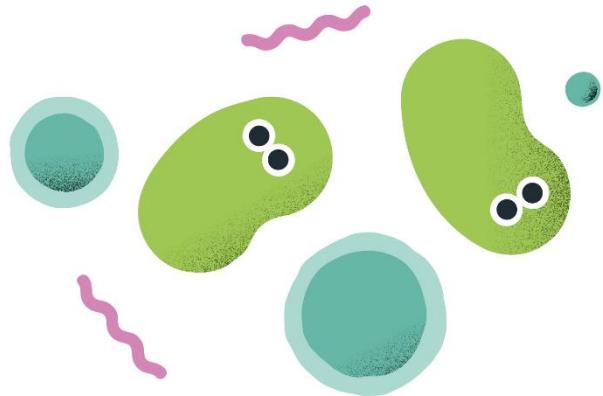
Klamydia – hvem testes?

- Alle under 25, ved ny partner
- MSM uansett alder, ved ny partner
- Ved spiralinnsetting
- Ved partnerbehandling
- Gravide under 25
- Før abort
- Smitteoppsporing

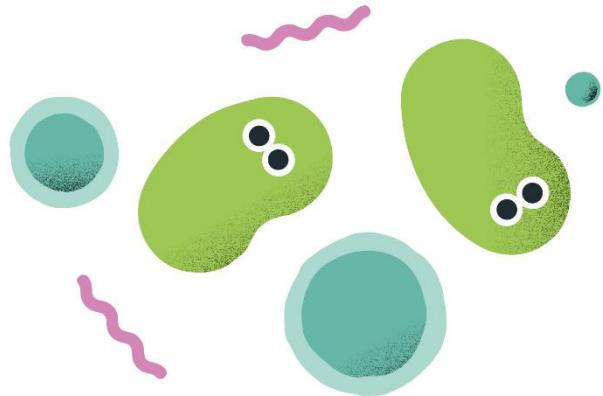

Klamydia – kontrollprøve?

- Anbefales ikke lenger

Klamydia – behandling

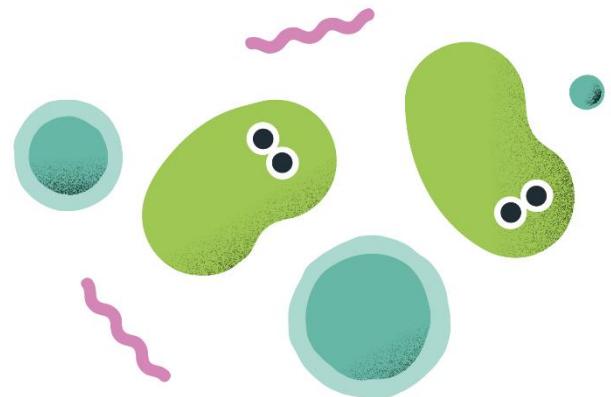
- Doksyklin (Doxylin) 200 mg x 1 i 7 dager (14 tbl)
- Avstå fra samleie i en uke.
- Gratis

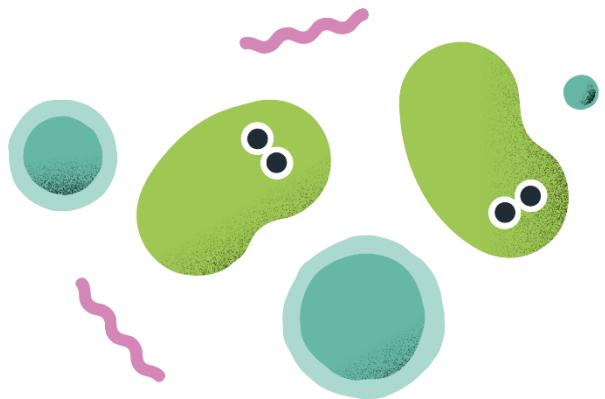
Klamydia – behandling

Forsiktighet ved doksycyklin-behandling:

- Unngå samtidig inntak med jerntabletter og melkeprodukter.
- Unngå kraftig soleksponering inntil 2 uker etter avsluttet behandling.
- Interagerer med isotretinoin (behandling mot akne)
- Pasientinformasjon på [eMetodebok.no](http://emetodebok.no/documents/pasinfosoi/):
<http://emetodebok.no/documents/pasinfosoi/>

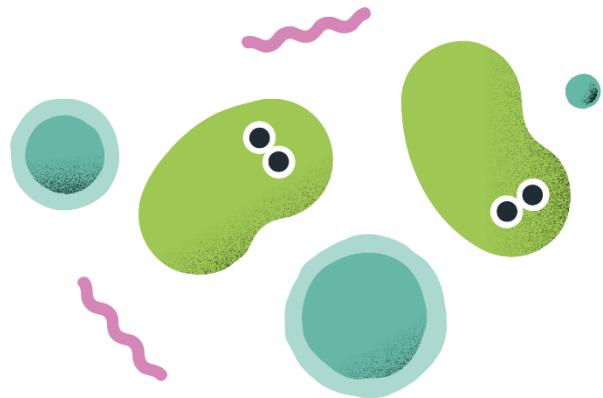
Klamydia – alt. behandling

- Azitromycin (Azitromax) 1 g som engangsdose
- Om azitromycin gis, skal dette grunngis i journal:
 - Allergi mot doksyklin
 - Klarer ikke å ta tabletter i en uke
 - Skal til Syden neste dag

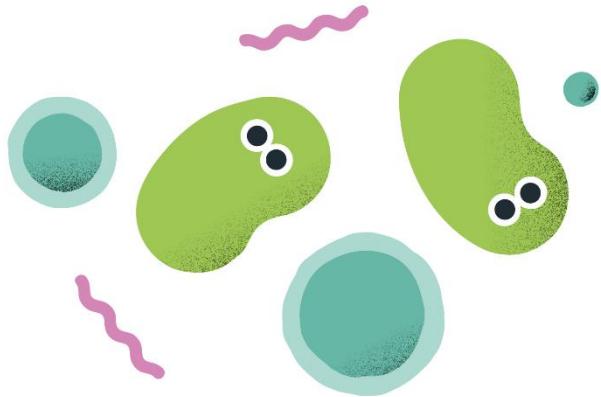

Klamydia – beskyttelse

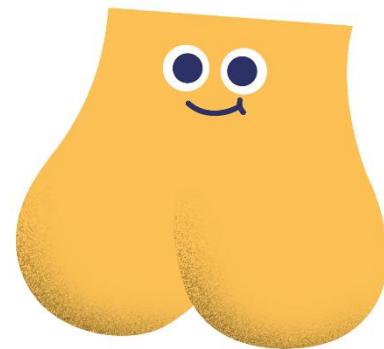
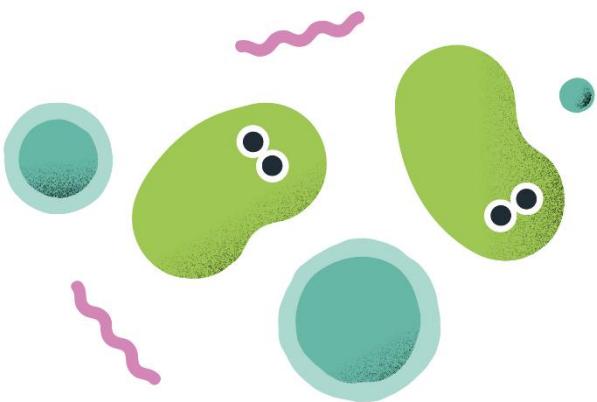

Mykoplasma

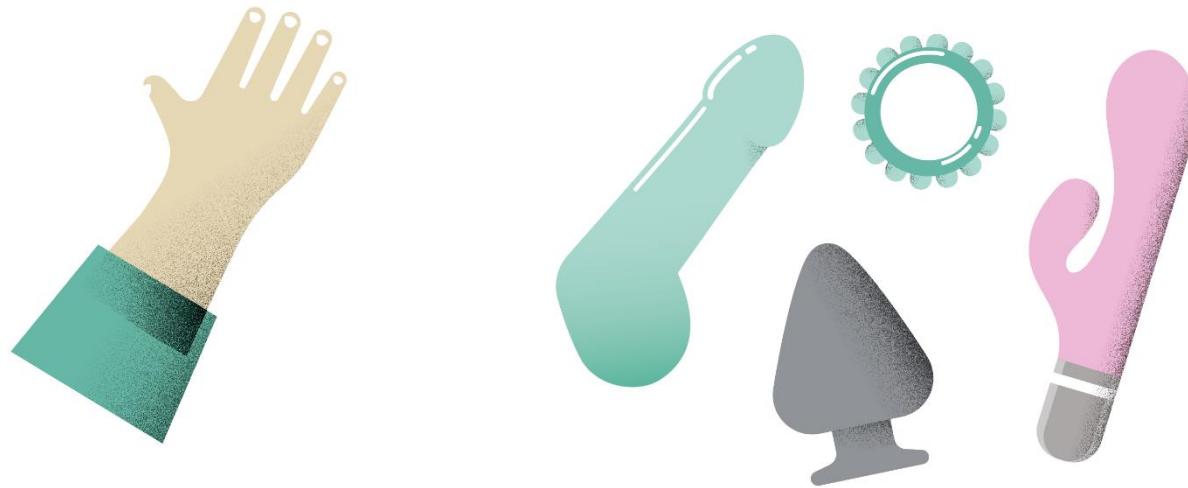
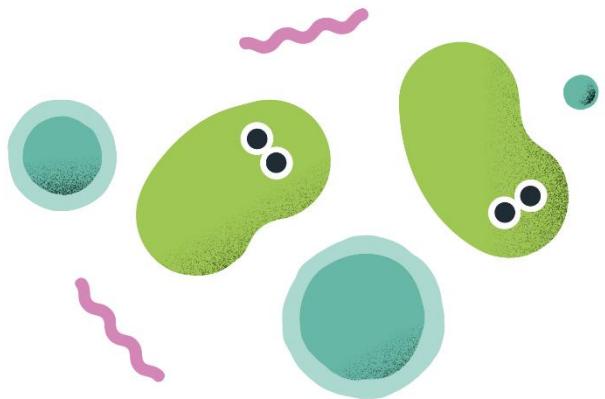
- *Mykoplasma genitalium*
- Ingen tall for årlig smitte
- Prevalens: 1-8%

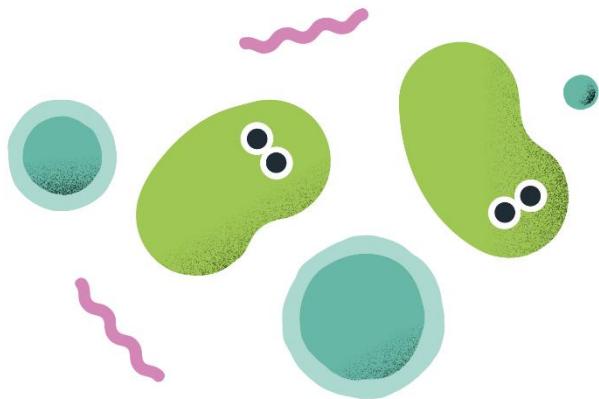
Mykoplasma - smittemåte

Mykoplasma - smittemåte

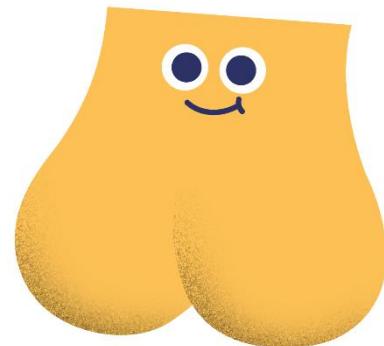
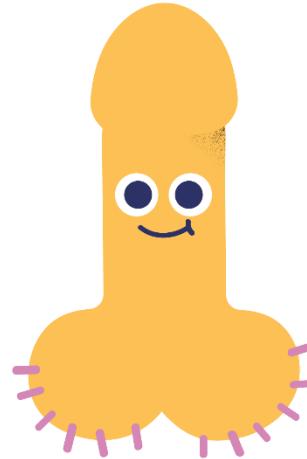
Mykoplasma - symptomer

- dysuri
- endring i utflod
- blødninger
- kløe
- dyspareuni

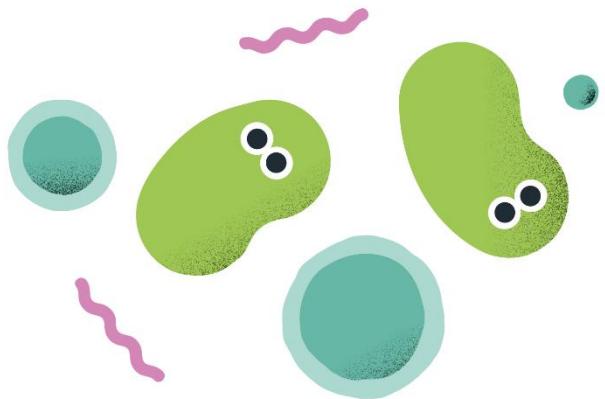
- dysuri
- utflod
- kløe

- utflod
- blødninger
- kløe
- smerte

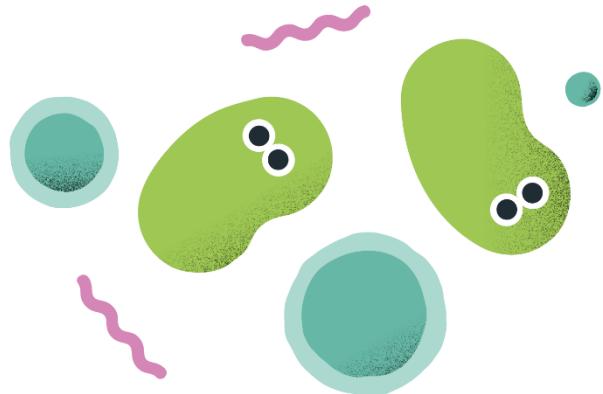

Sex og samfunn

Mykoplasma - testing

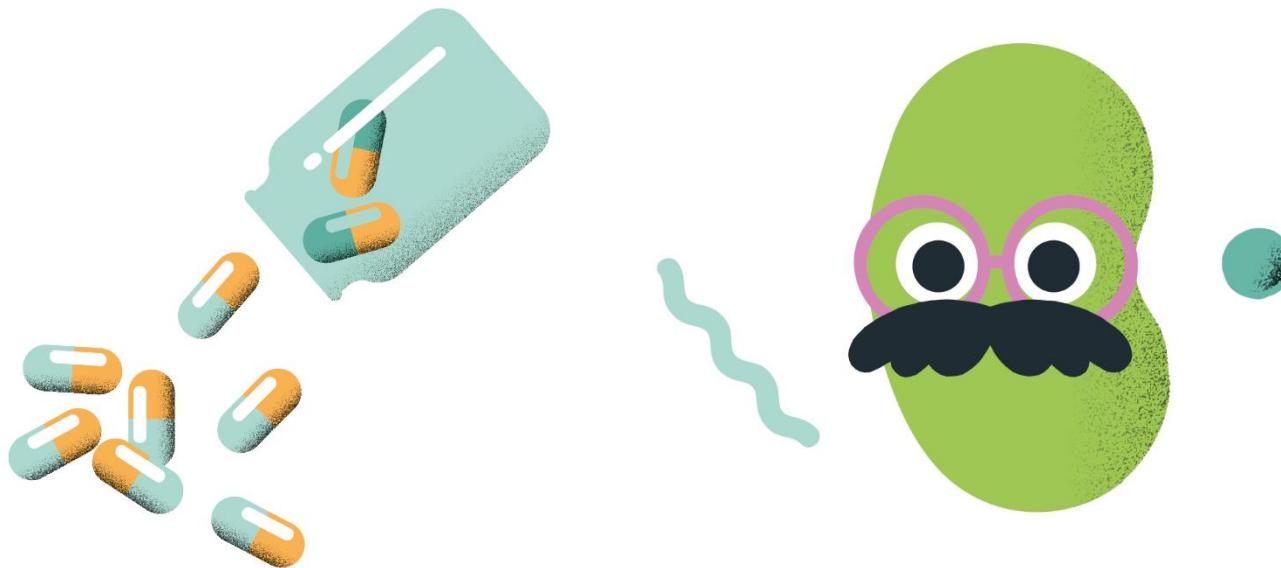
Mykoplasma – hvem testes?

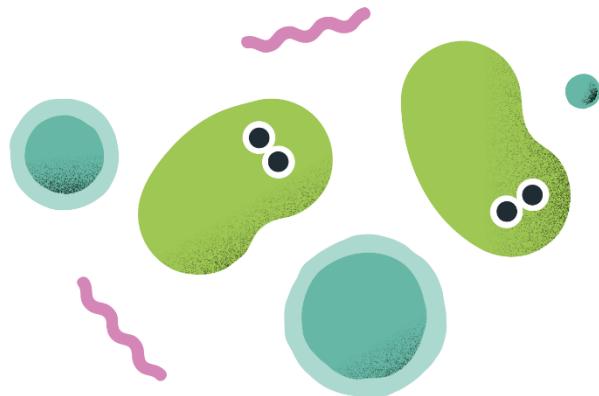
- Alle med symptomer
- Ved spiralinnsetting
- Nåværende partner(e) til smittet person

Mykoplasma – behandling

Mykoplasma – behandling

Uten resistens:

- Azitromycin (Azitromax), 3 tabletter á 500 mg:
 - 500 mg dag 1, 250 mg dag 2-5, ca 80 kr
 - effekt mot 50-70 % av stammene

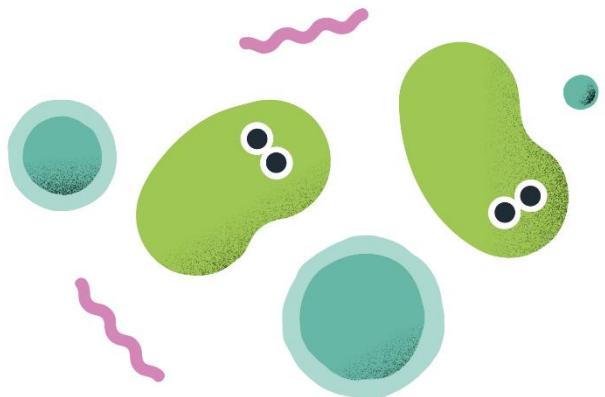
Ved resistens:

- Moxifloksacin 400 mg x 1 i 7 dager
 - (registreringsfritak) ca 300 kr

Back-up og ved samtidig klamydia:

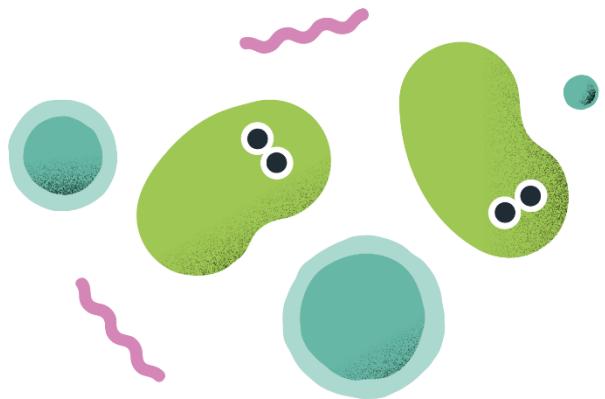
- Doksyklin (Doxylin) 200 mg x 1 i 7 dager
 - ca 110 kr
 - har effekt mot 30-40% av stammene

Mykoplasma - kontrollprøve

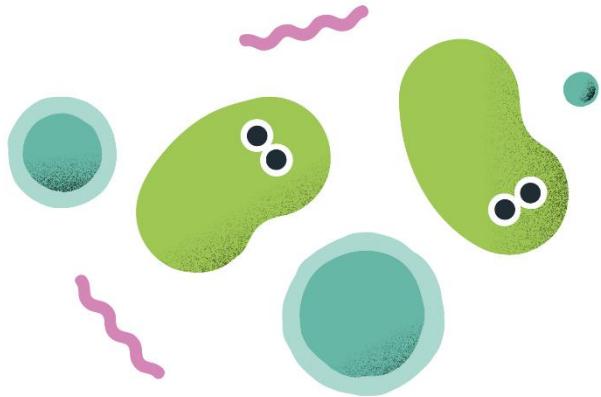
- Kontrollprøve 3-4 uker etter avsluttet behandling.
IKKE FØR!

Mykoplasma – beskyttelse

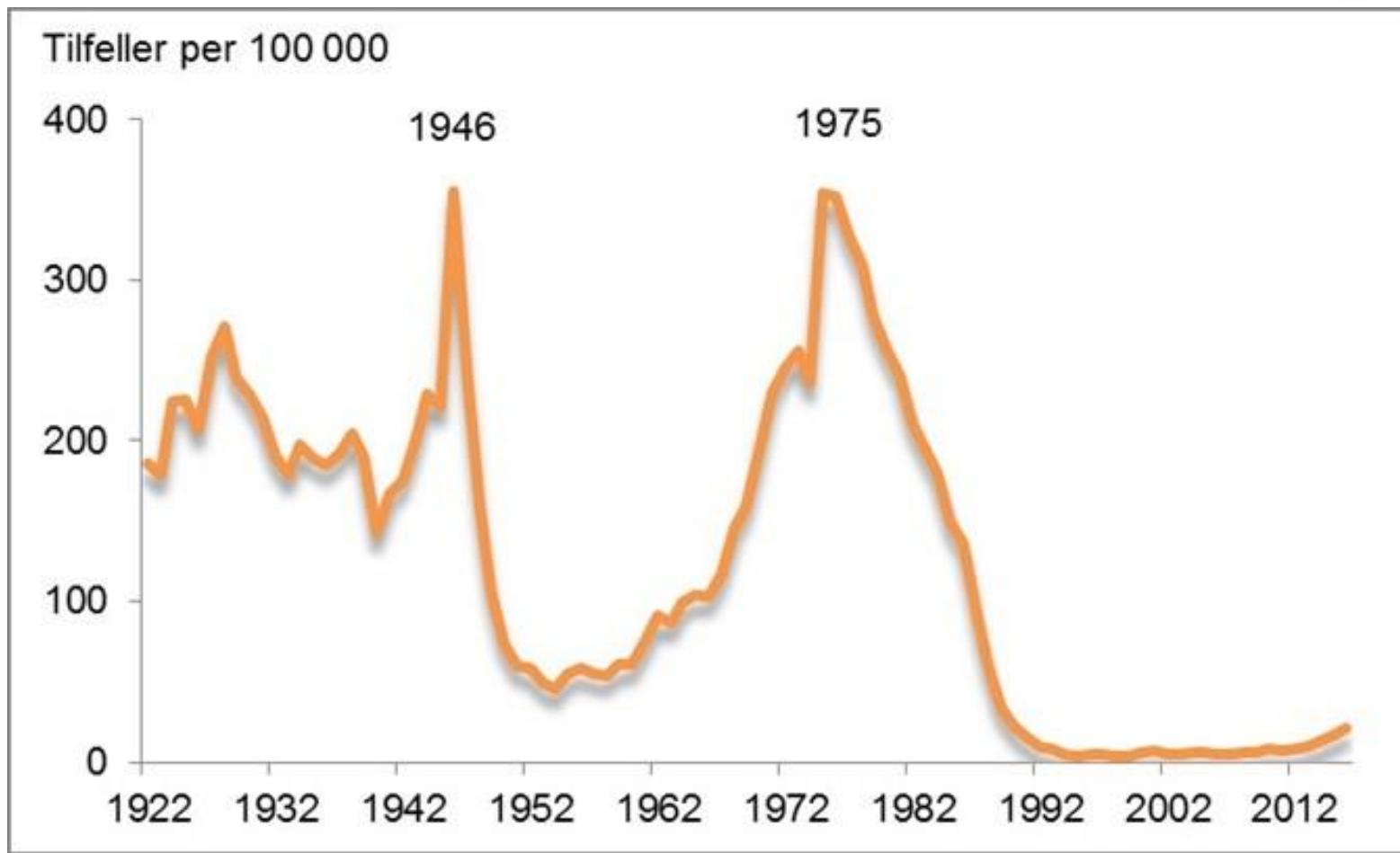
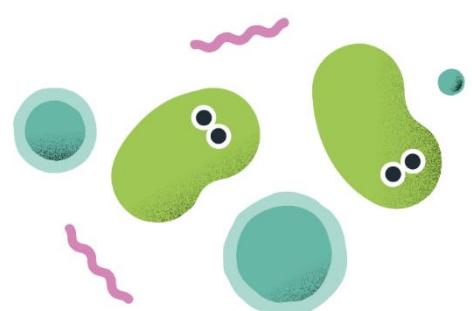

Gonoré

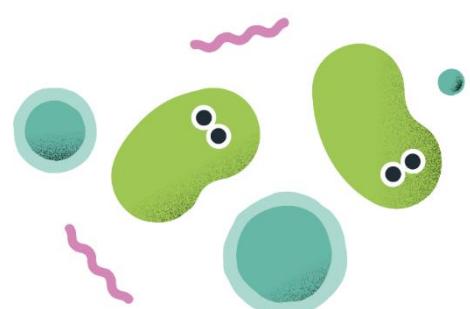
- *Neisseria Gonorrhoeae*
- 2017: 1399 tilfeller

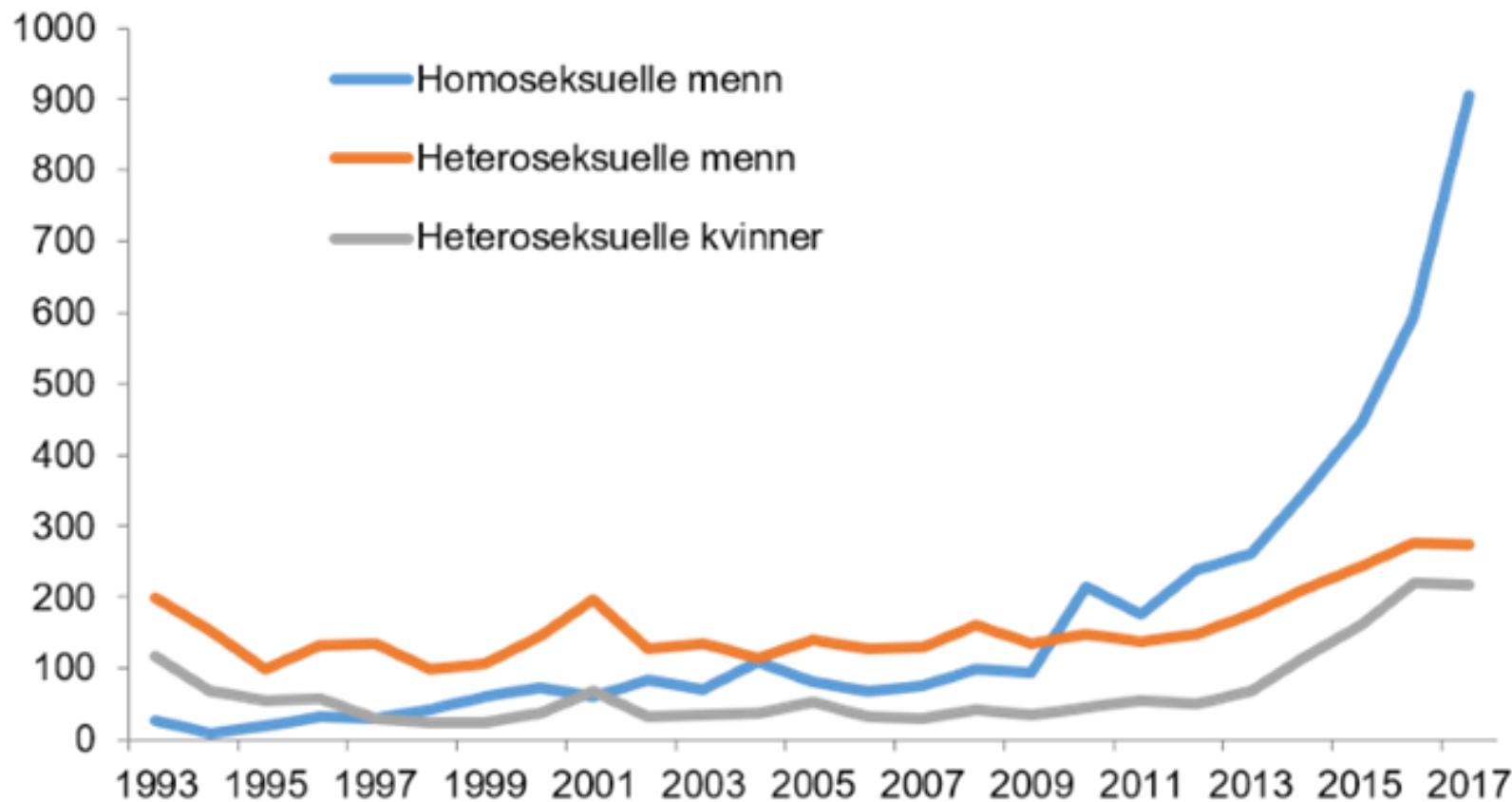
Gonoré siste 100 år

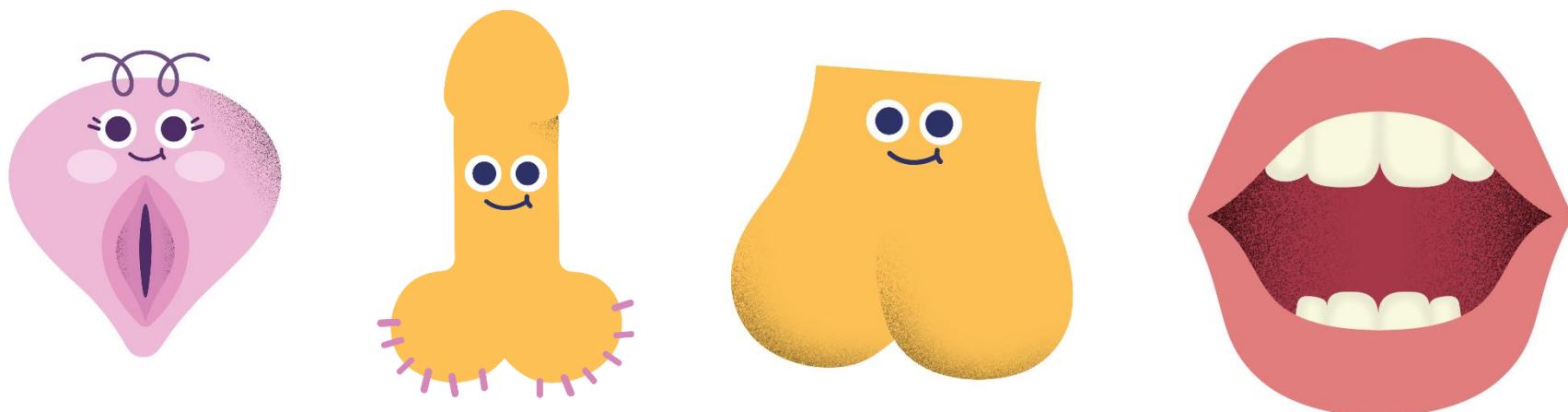
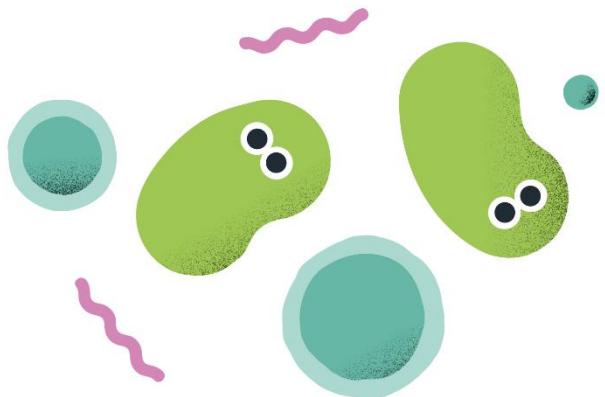
Gonorétilfeller i Norge

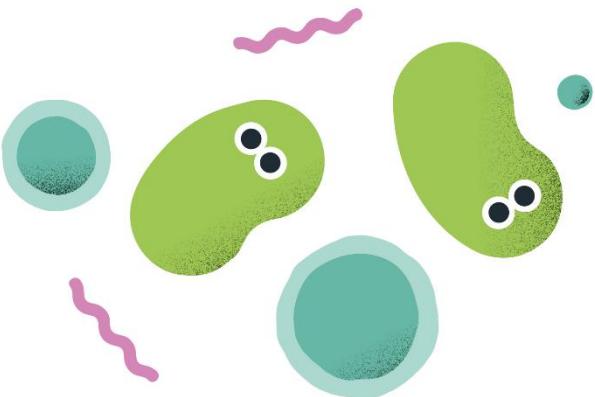
Antall tilfeller gonoré

Gonoré - smittemåte

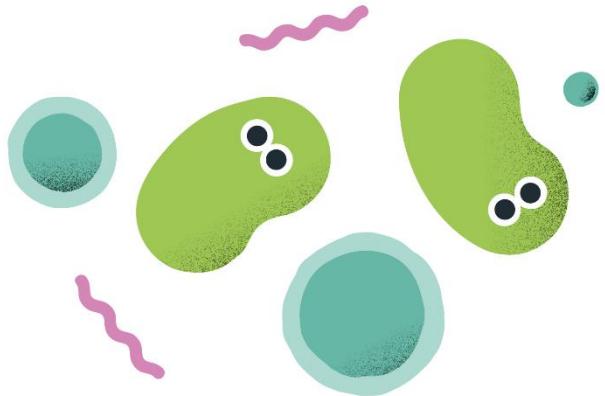
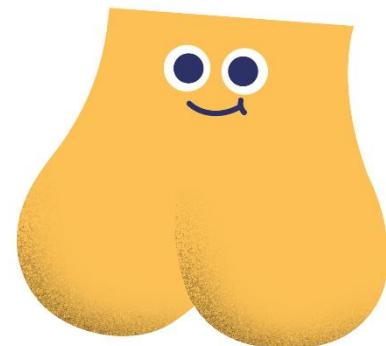
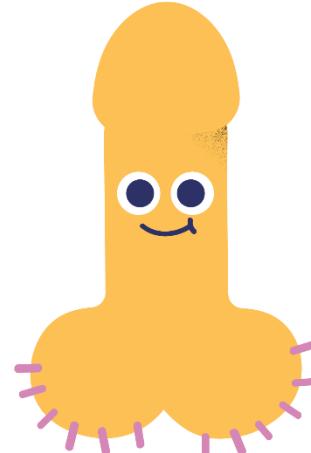

Gonoré - smittemåte

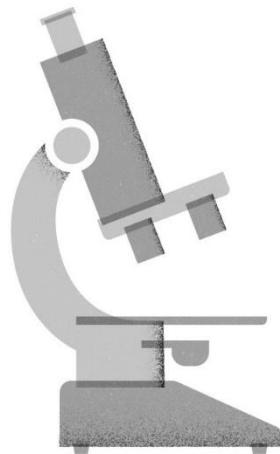
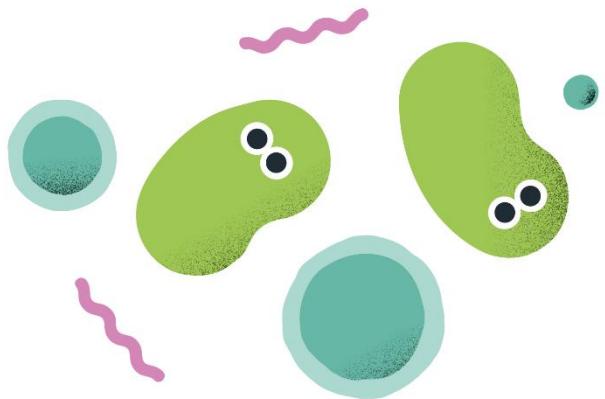

Gonoré - symptomer

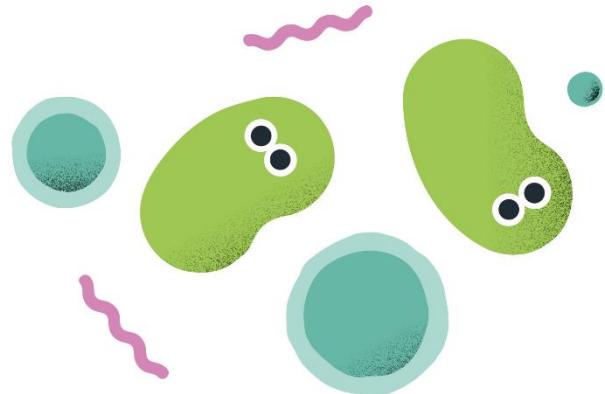
- dysuri
 - endring i utflod
 - blødninger
 - kløe
 - dyspareuni
- dysuri
 - utflod:
grønn
gul
 - kløe
- utfod
 - blødninger
 - kløe
 - smerte
- sår hals
 - hovne tonsiller
og lymfeknuter

Gonoré - testing

Gonoré – hvem testes?

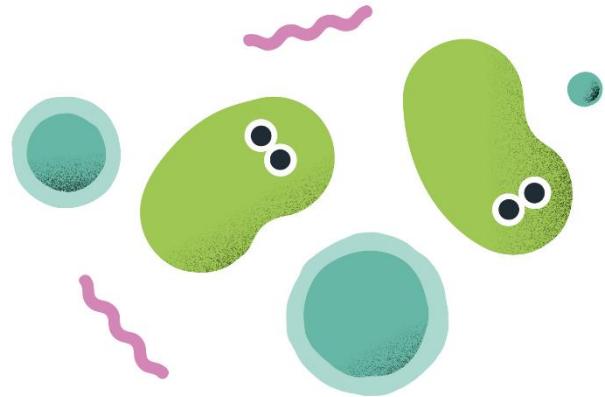

- Alle med symptomer
- Partner fra område med høy prevalens av gonoré. (Vi anbefaler: ved partner bosatt i et land utenfor Norden)
- MSM uansett alder, ved ny partner
- Kjøpt eller solgt sex
- Ved spiralinnsetting og indikasjon
- Smitteoppsporing

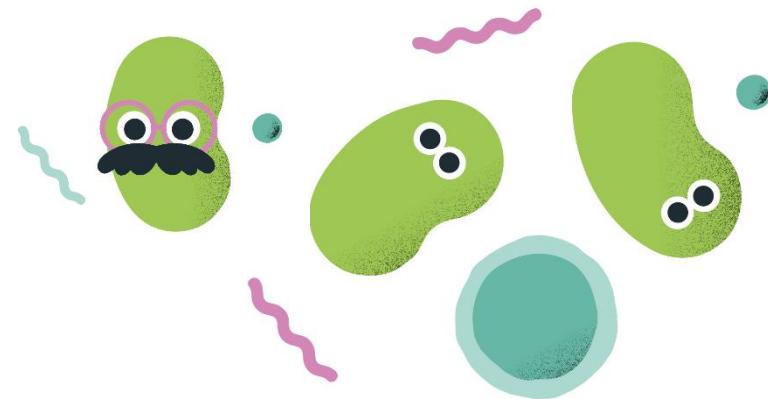

Gonoré – kontrollprøve?

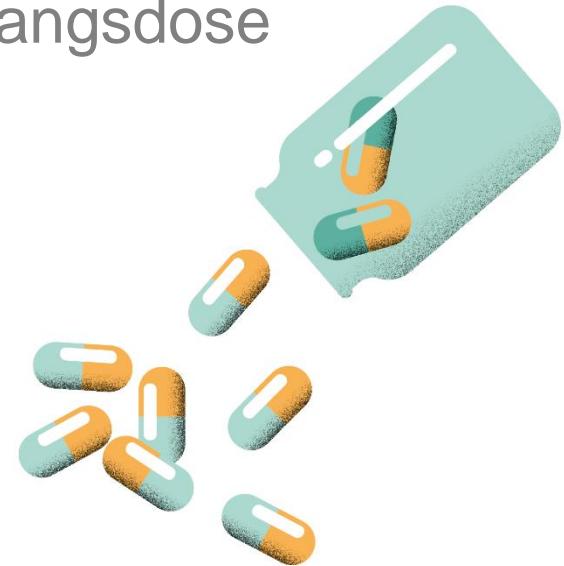
- Kontrollprøve etter 2 uker.

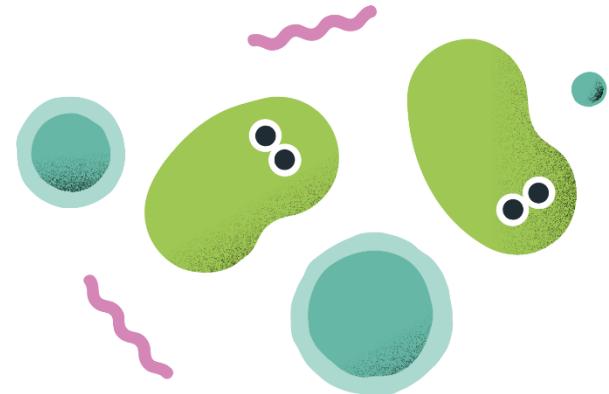
Gonoré – behandling

- Ceftriaxon: 500 mg i.m. som engangsdose.
+
• Azitromycin (Aziptomax) 2 g som engangsdose
(4 tbl á 500 mg)
- Avstå fra samleie i en uke.
- Gratis

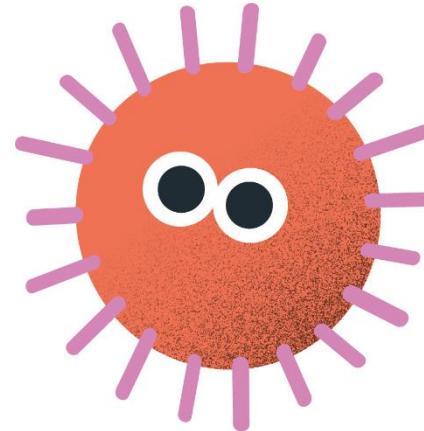

Gonoré – beskyttelse

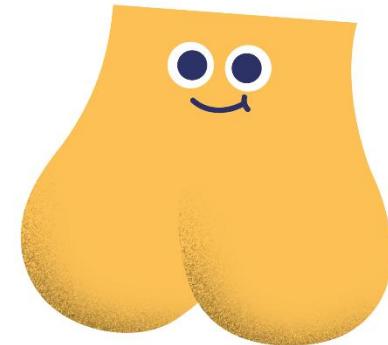
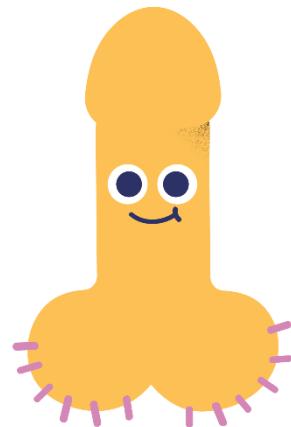
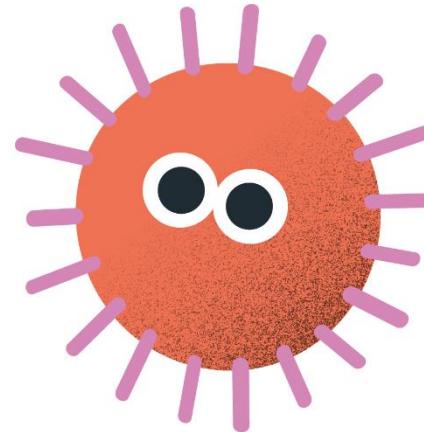

Herpes

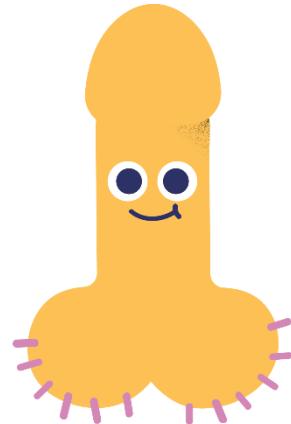
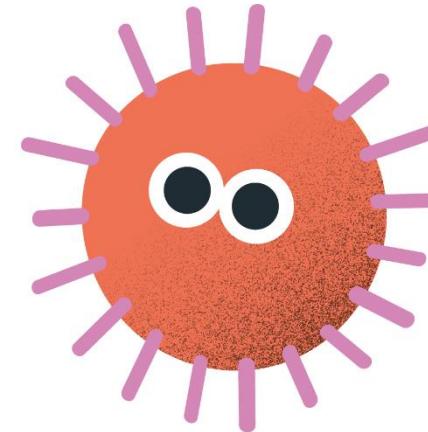
- *Herpes simplex virus 1+2*
- ??? smittes årlig

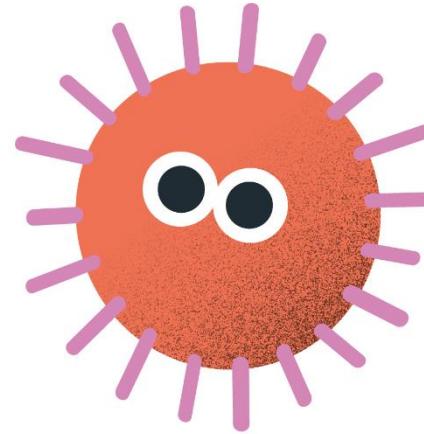
Herpes – smittemåte

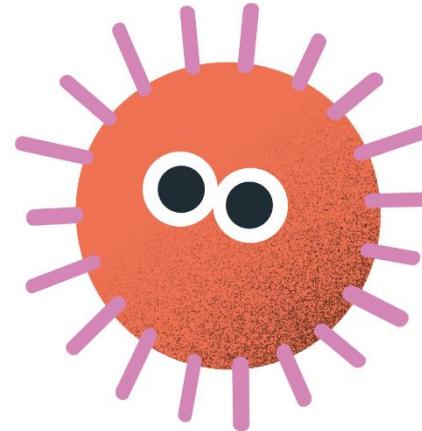
Herpes – symptomer

Herpes - testing

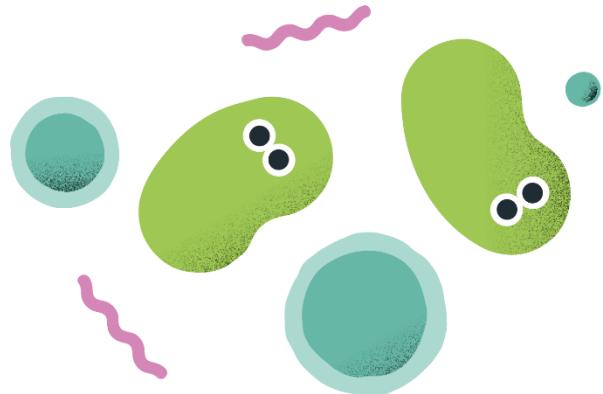
Herpes – behandling

- Førstegangsutbrudd:
 - Valaciclovir: 500 mg x 2 i 5-10 dager
- Residiv:
 - Valaciclovir: 500 mg x 2 i 2-3 dager
- Smertelindring: xylocain gel
- Grønnsåpebad

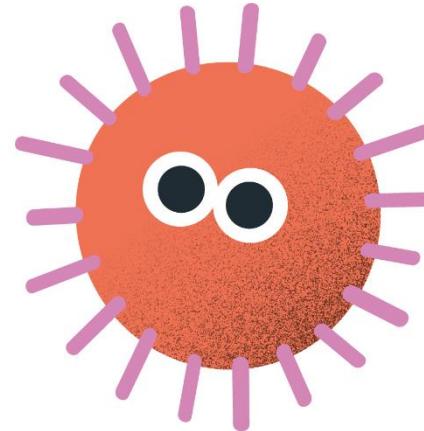
Herpes – beskyttelse

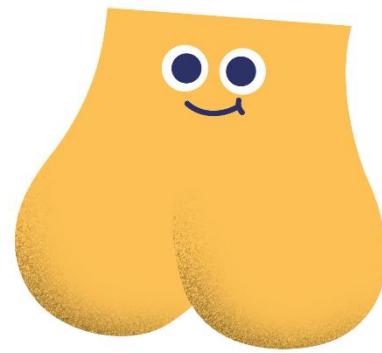
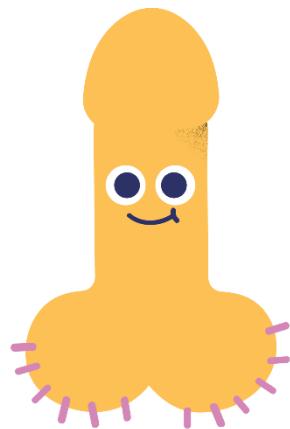
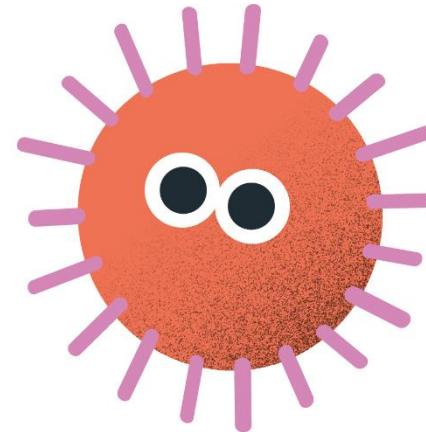

Kjønnsvorter

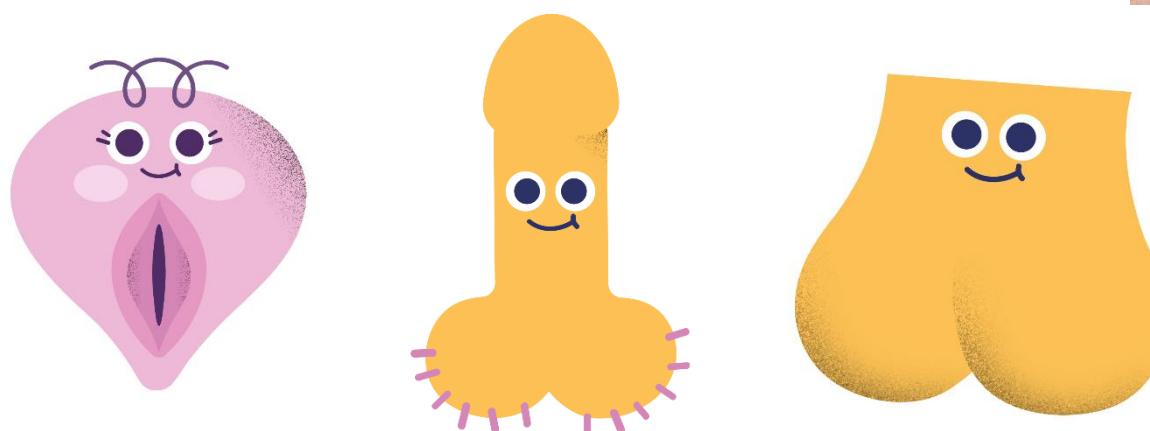
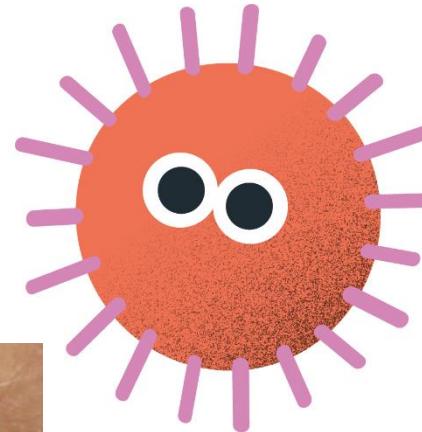
- *Humant papilloma virus – HPV*
- >70 % har HPV i løpet av livet

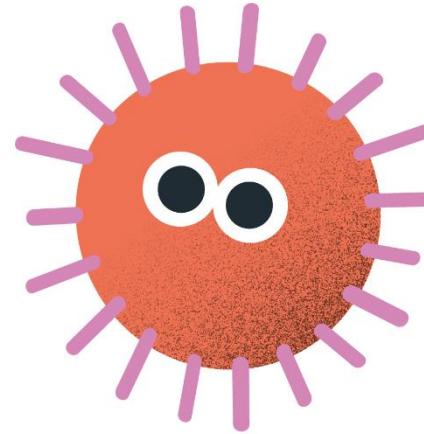
Kjønnsvorter – smittemåte

Kjønnsvorter – symptomer

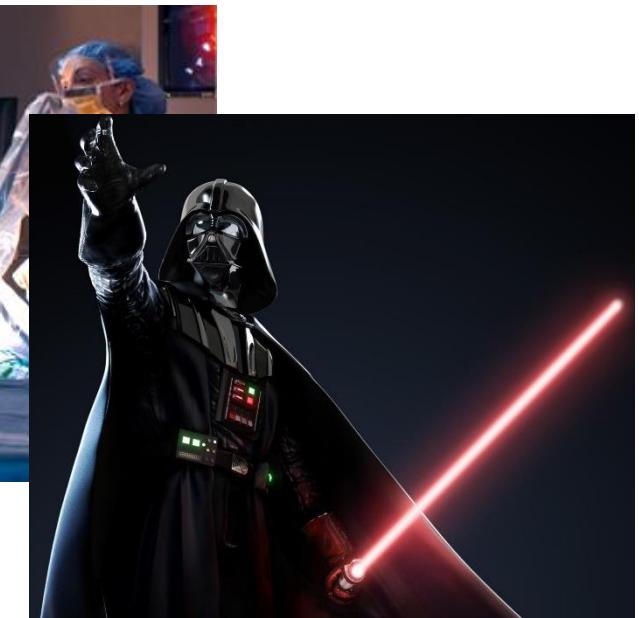
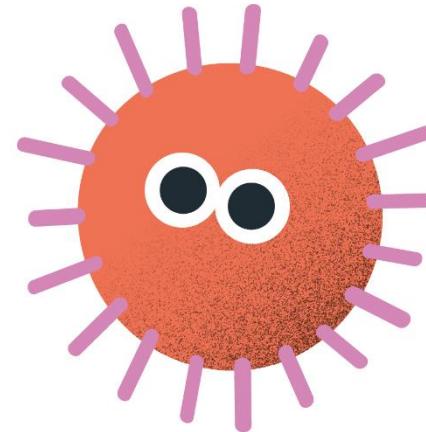

Kjønnsvorter - testing

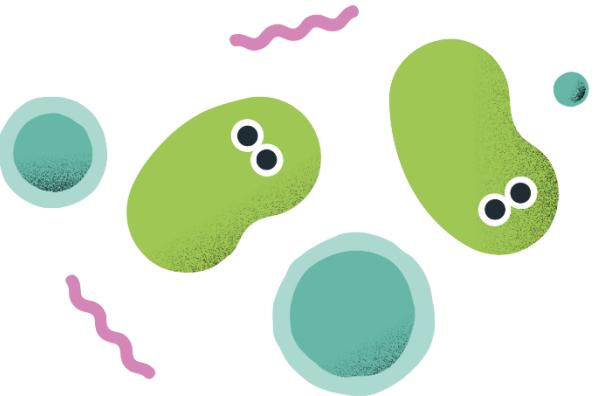

nei

Kjønnsvorter – behandling

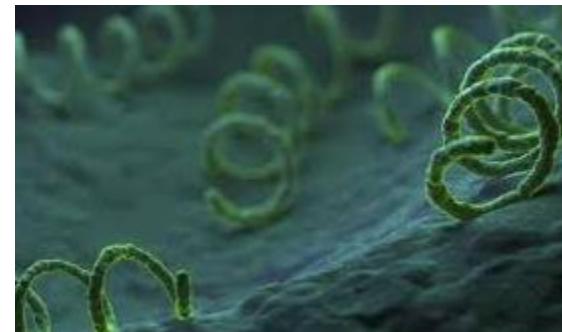
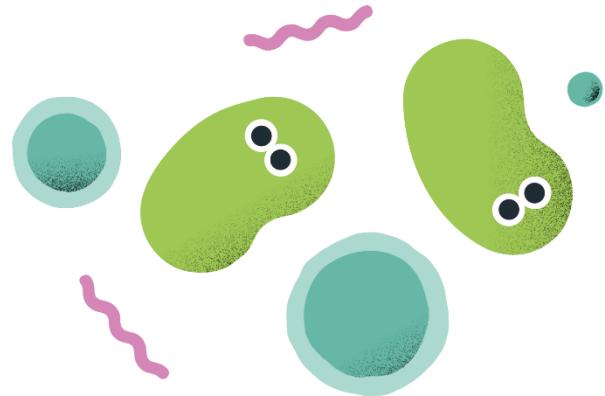

Kjønnsvorter – beskyttelse

Syfilis

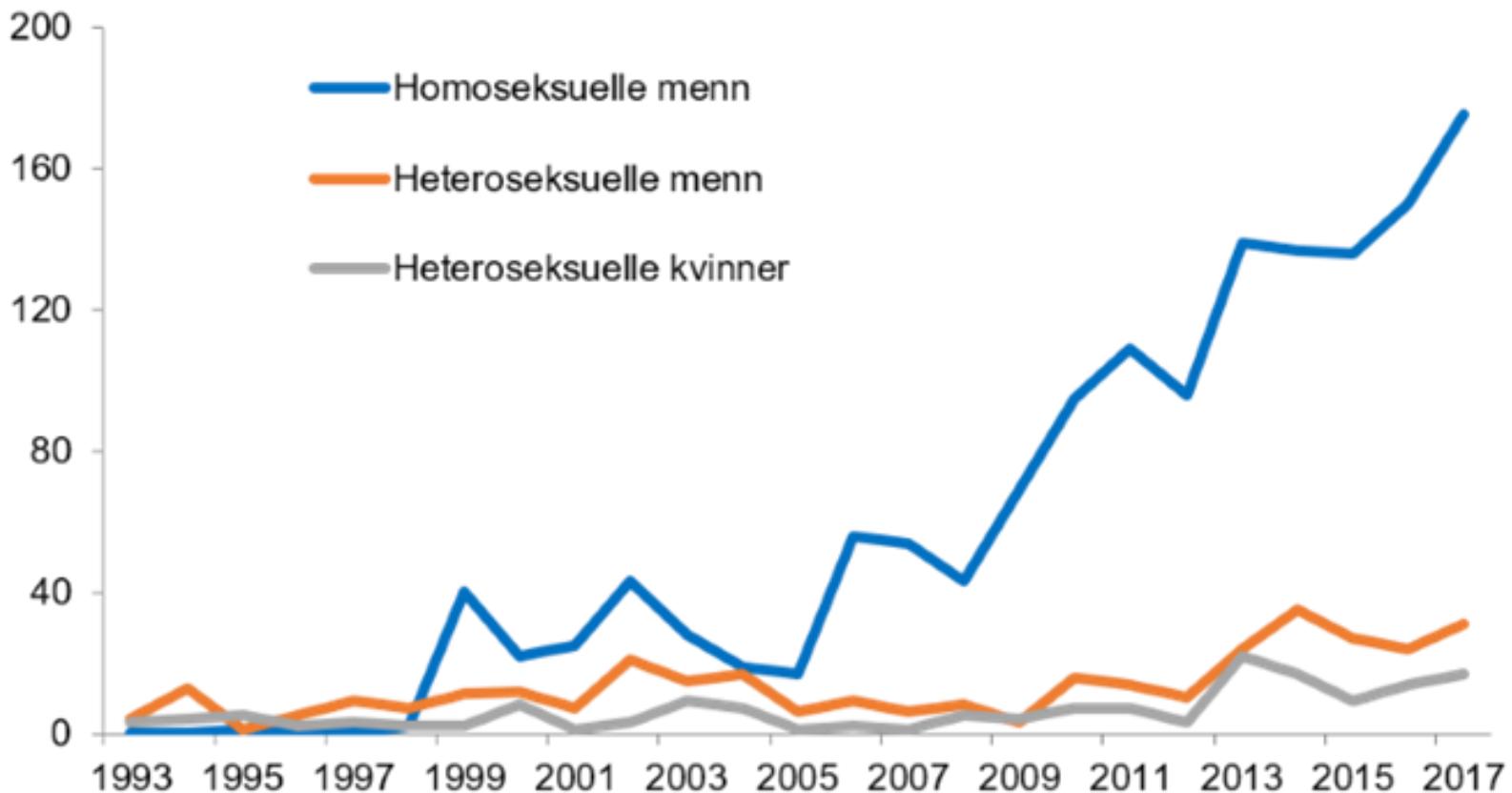
- *Treponema pallidum*
- 2017: 223

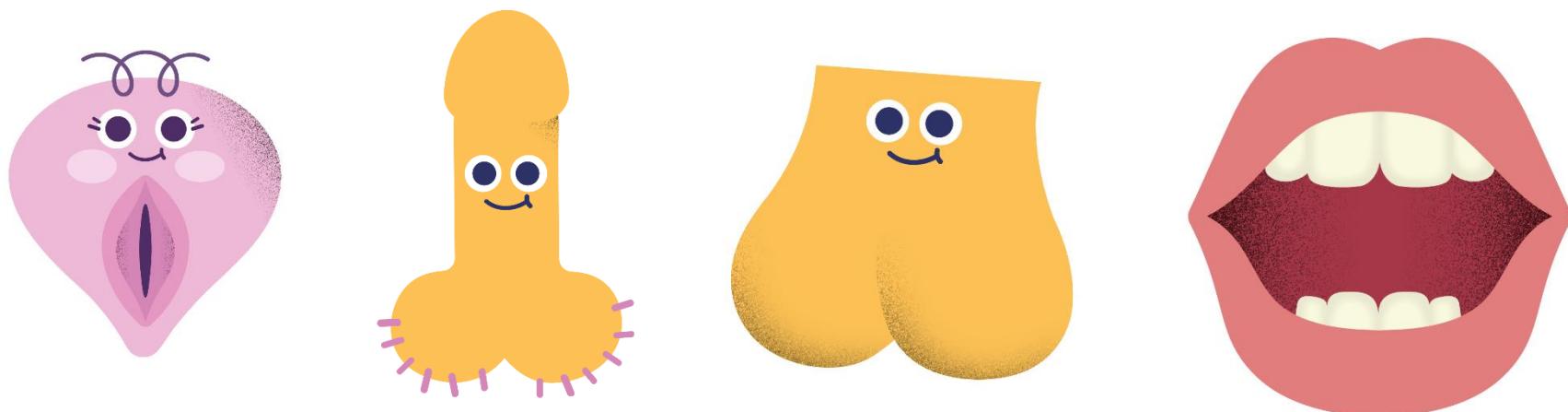
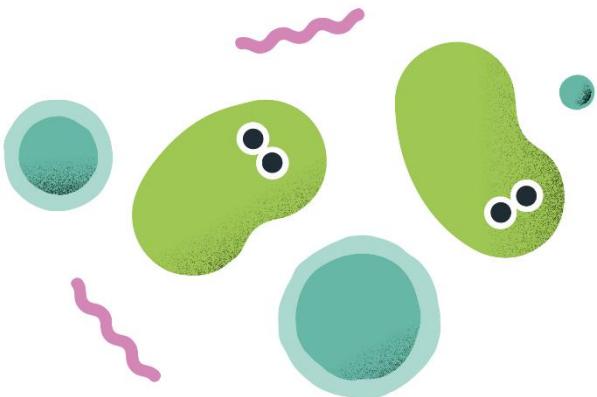
Syfilis i Norge

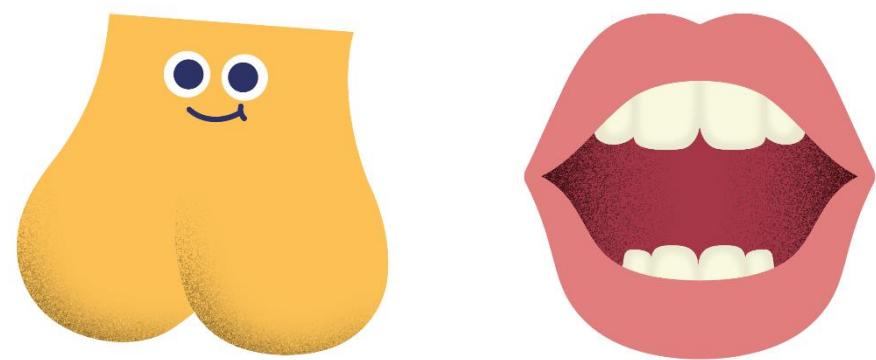
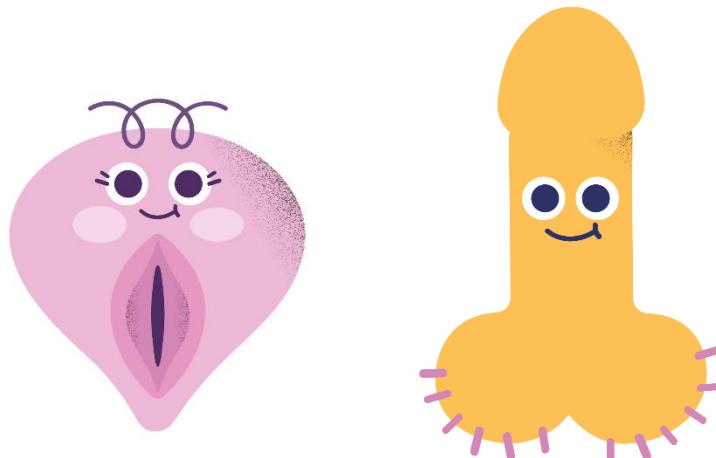
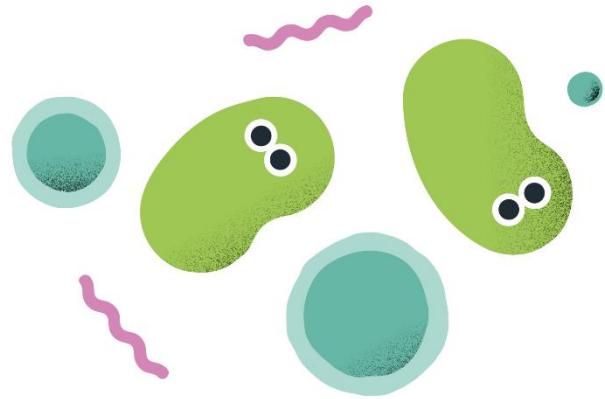
Antall tilfeller syfilis

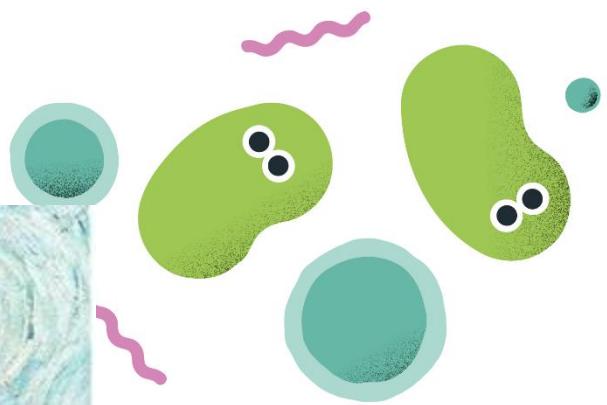
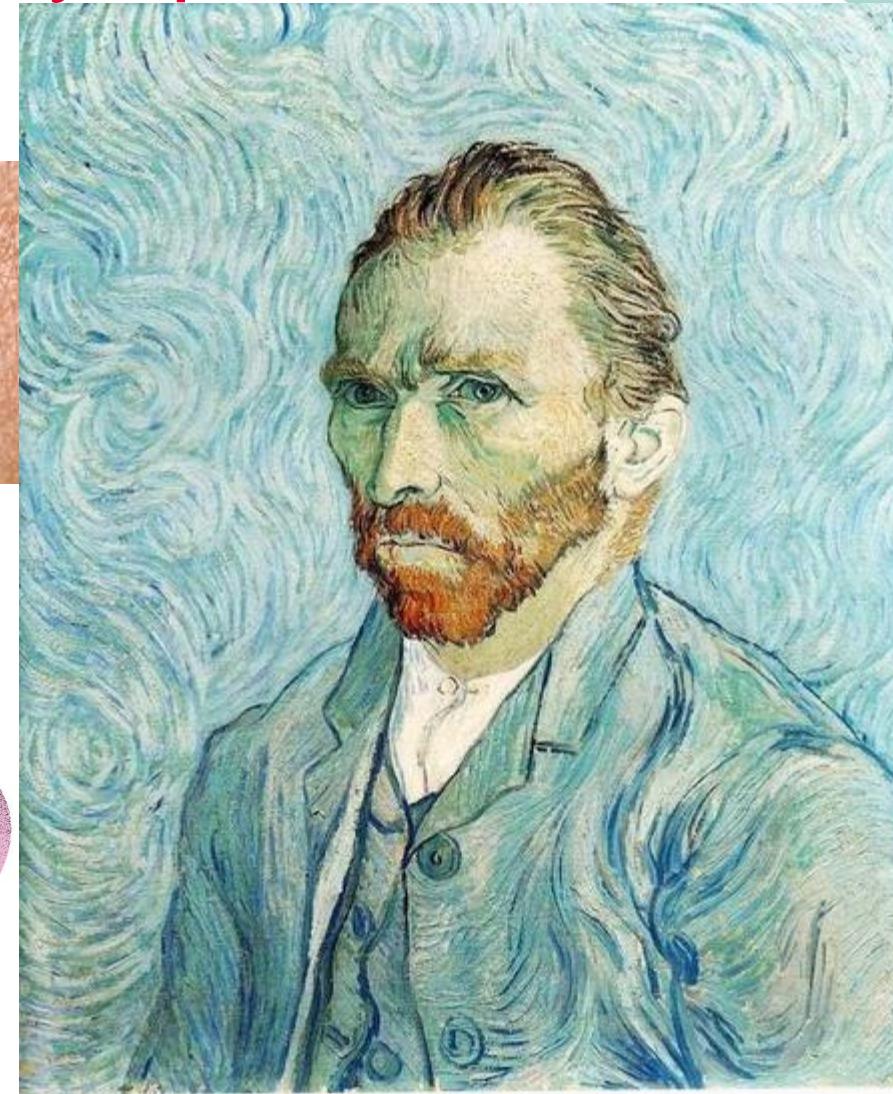
Syfilis - smittemåte

Syfilis - symptomer

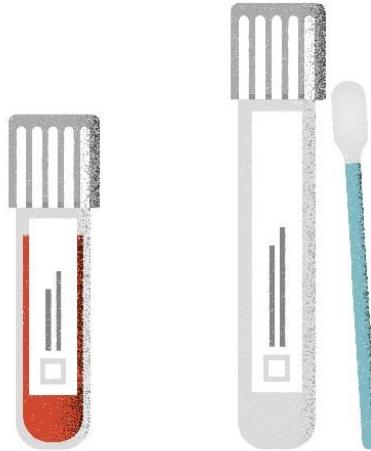
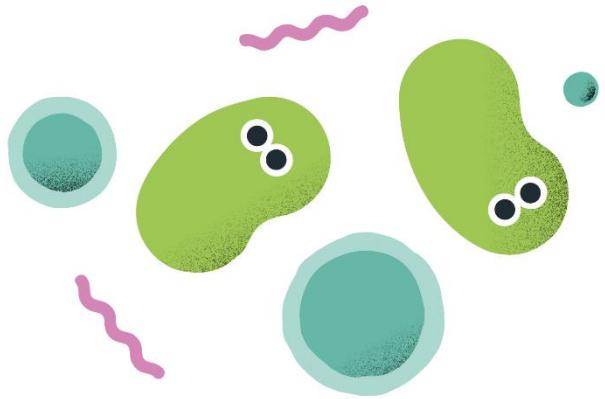

Syfilis - symptomer

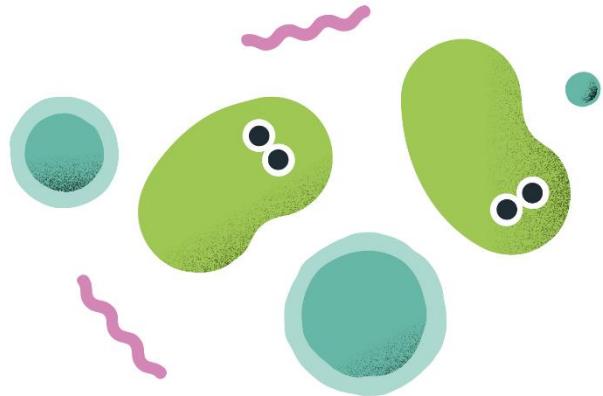

 Sex og samfunn

Syfilis - testing

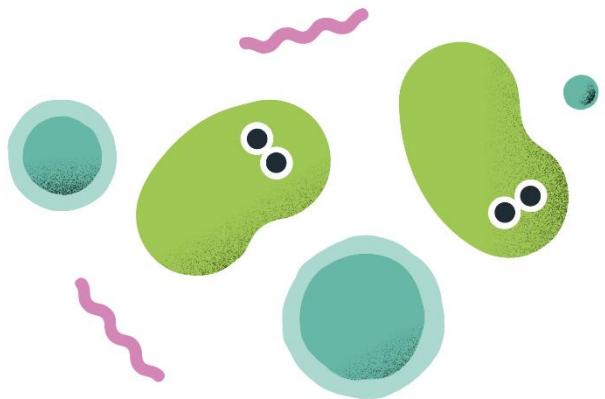
Syfilis – hvem testes?

- Alle med symptomer
 - f.eks. genitale sår som ikke er herpes
- MSM uansett alder, ved ny partner
- Kjøpt eller solgt sex

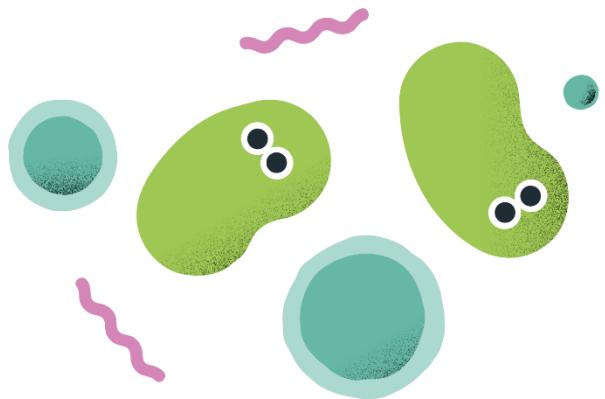
Syfilis – behandling

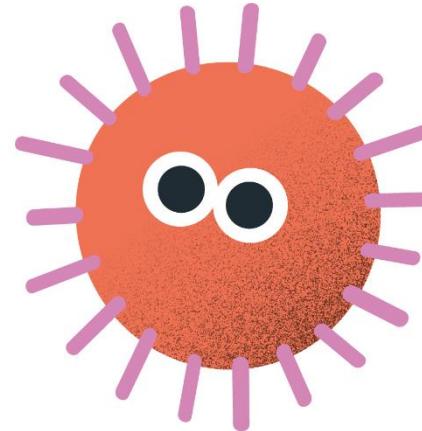
- Penicillin injeksjon (spesialistoppgave)
- Gratis

Syfilis – beskyttelse

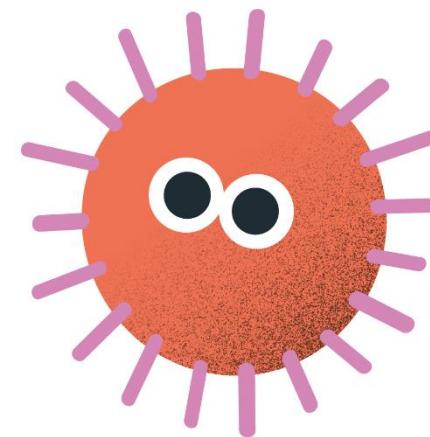
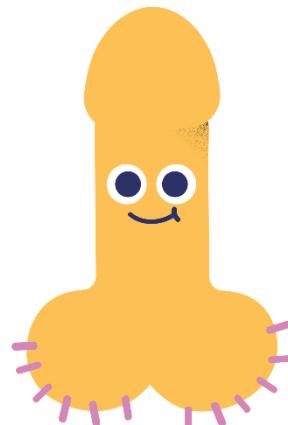

Hiv

- Humant immunsviktivirus
- 2017: 213 tilfeller
- Totalt er det nå diagnostisert 6 277 hivpositive i Norge, 4 260 menn og 2 017 kvinner.
- Største gruppene er msm og innvandrere som er smittet før ankomst til Norge.

Hiv - smittemåte

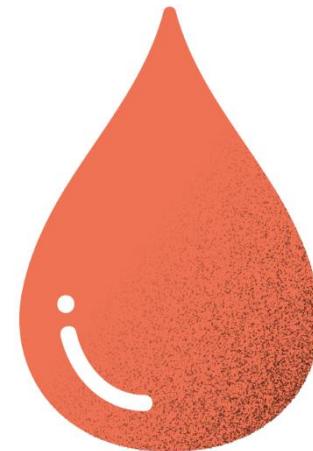
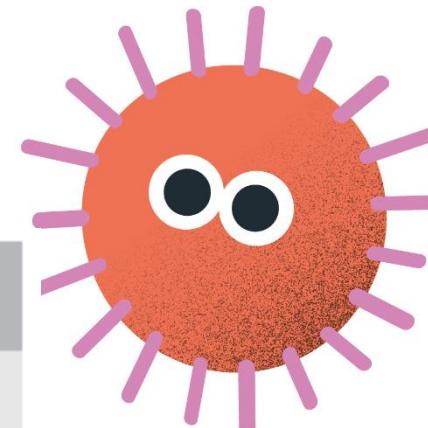
Hiv - smittemåte

TRANSMISJONSRATE FOR HIV

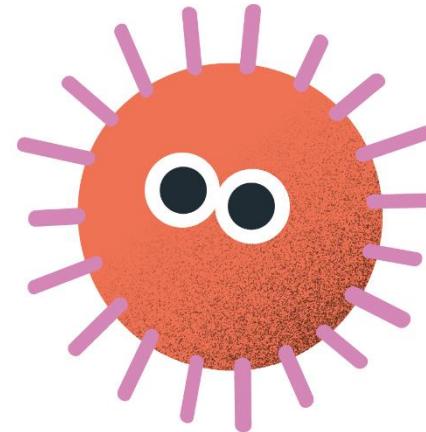
Antatt transmisjonsrate for hiv ved ubeskyttet eksponering fra kjent hiv- positiv som ikke står på behandling:

Eksponeringstype	Antatt transmisjonsrate (%)
Reseptivt analt samleie	1,11 (0,042–3,0)
Insertivt analt samleie	0,06 (0,06–0,065)
Reseptivt vaginalt samleie	0,1 (0,004–0,32)
Insertivt vaginalt samleie	0,082 (0,011–0,38)
Reseptivt oralsex (fellatio)	0,02
Insertiv oralsex	0
Stikkskade	0,3 (0,2–0,5)
Deling sprøyteutstyr	0,67
Blodoverføring	95 (90–100)

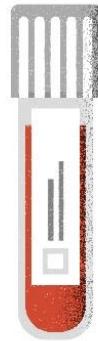
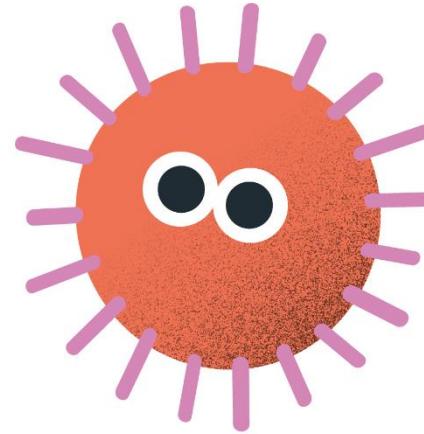

Hiv - kartlegging før test

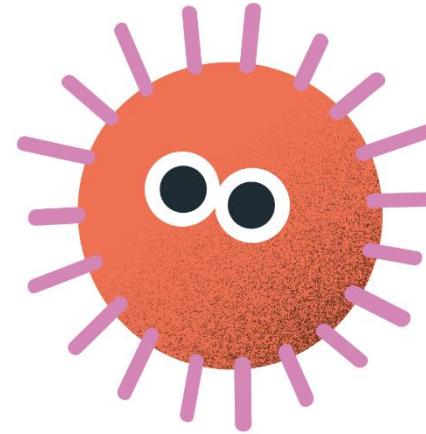
- Seksualanamnese
- Hvorfor tar du testen?
- Informasjon om vindusperioden
- Hvilke rutiner har dere ved positiv, negativ eller inkonklusiv test?
- Avtal hvordan prøvesvar skal meddeles
- Benytt anledningen til å snakke om sikrere sex og bruk av kondom

Hiv - testing

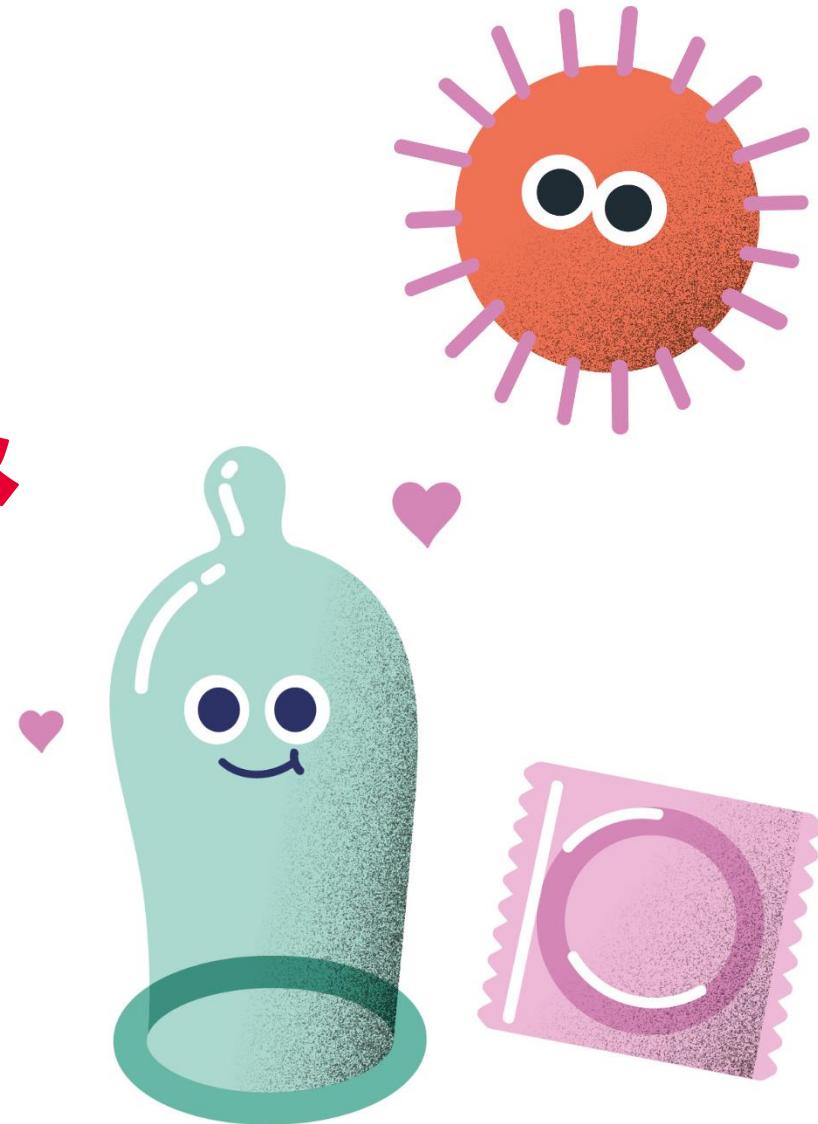

Hiv - behandling

Hiv – beskyttelse

PEP & PrEP

Kathrine 19 år

- Kathrine kommer til deg. Hun vil teste seg for ALT
- Ikke testa seg tidligere
- Hun har hatt sex med gutter som bor i Norge, og som ikke har noe risiko.
- Hun har bare hatt vaginalt samleie
- Hun har ingen symptomer
- Det er bare 2 dager siden hun hadde sex...

Peder 22 år

- Peder ønsker en sjekk og kommer til deg
- Ikke testet seg før
- Han har sex med jenter, men hadde sex med en fransk gutt i Syden i sommer
- Med den franske gutten hadde han analsex og oralsex. Ikke mottagende part ved analsex.
- Det er 4 uker siden han var i Syden. Han har nettopp fått kjæreste (jente) og de har hatt samleie uten kondom.

Menn som har sex med menn (MSM)

Ut i fra seksualanamnese!

Hals: Gonoré

Anus: Klamydia og gonoré

Urin:

Serologi: HIV, syfilis, Hepatitt B

Vaksine: Rett til gratis hepatitt B-vaksine

